

Kasper Lemvigh

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde

En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-
2015

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde – En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2017

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA

ISBN: 978-87-7488-987-8

Projekt: 11283

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

I 2016 udgav KORA en række benchmarkinganalyser, som sammenlignede udviklingen på det specialiserede socialområde blandt kommunerne i Region Sjælland (RS17) i perioden 2010-2014. På denne baggrund har Styregruppen for Rammeaftale Sjælland bedt KORA om at foretage en opdatering af analyserne som grundlag for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har bl.a. behov for opdateret viden om, hvilke kommuner inden for Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan niveauet for kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger i forhold til niveauet i andre regioner på disse parametre.

Denne rapport udgør én af tre rapporter, som præsenterer de opdaterede benchmarkinganalyser. Det drejer sig om følgende tre rapporter:

- Kløppenborg, Hans Skov & Steffen Kruse Juul Krahn (2017): Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børneområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2013-2015. København: KORA.
- Lemvigh, Kasper (2017): Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015. København: KORA.
- Krahn, Steffen Kruse Juul & Kasper Lemvigh (2017): Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015. København: KORA.

KORA ønsker at takke de 17 kommuner i Region Sjælland for deres indsats med at opgøre og validere aktivitets- og udgiftsdata i forbindelse med projektets dataindsamling.

Forfatterne
Juni 2017

Indhold

Sammenfatning	5
1 Baggrund og formål.....	8
2 Udgifter pr. 18-64-årig indbygger.....	10
2.1 Fremgangsmåde	10
2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner...	12
2.2.1 Udgifter 2015.....	12
2.2.2 Udvikling i udgifterne 2014-2015	14
2.3 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	18
2.3.1 Udgifter 2015.....	18
2.3.2 Udvikling i udgifterne 2014-2015	23
3 Brugerandele i befolkningen	26
3.1 Fremgangsmåde	26
3.2 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	28
3.2.1 Brugerandele 2015	28
3.2.2 Udvikling i brugerandele 2014-2015	32
4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger	38
4.1 Fremgangsmåde	38
4.2 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	39
4.2.1 Enhedsudgifter 2015.....	39
4.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2014-2015	44
Bilag 1 Tabelbilag	51

Sammenfatning

Kommunerne i Region Sjælland (RS17) har på baggrund af KORAs benchmarkinganalyser på det specialiserede socialområde i 2016 besluttet at foretage en opdatering af datagrundlaget som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Analyserne i denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde fordelt på forskellige typer af ydelser og foranstaltninger. Rapporten opgør og sammenligner kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger i perioden 2014-2015. Desuden afdækkes og sammenlignes de enkelte kommuners brugerandele, dvs. antallet af brugere pr. 18-64-årig, og enhedsudgifter, dvs. brugernes gennemsnitlige udgiftstyngde.

Analyseresultater – hovedkonklusioner

Overordnet set viser resultaterne, at RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig er steget fra 2014 til 2015. I samme periode er andelen af botilbudsmottagere steget, mens enhedsudgifterne til botilbud er faldet i kommunerne i Region Sjælland. De udviklingstendenser, vi så i RS17-kommunerne i perioden 2010-2014, gør sig altså også gældende i perioden 2014-2015. De stigende udgifter kan tilsyneladende henføres til stigende "mængde" (brugertal) frem for stigende "pris" (enhedsudgifter). Der kan være forskellige årsager til, at der er flere og billigere foranstaltningsmottagere i 2015, end der var i 2014. Eksempelvis kan det skyldes, at der visiteres flere borgere med gennemsnitligt mindre omfattende behov, at målgruppens sammensætning har ændret sig, at efterspørgslen er øget, og at man driver tilbuddene mere effektivt.

De overordnede tendenser dækker over forskelle mellem kommunerne inden for Region Sjælland, både i udgifter, brugertal og enhedsudgifter samt udviklingen heri. Forskellene kan fx være udtryk for forskelle i brugersammensætning, politisk besluttede serviceniveauer, strategivalg og visitationspraksis mellem kommunerne.

Hovedkonklusionerne uddybes nedenfor.

Udgifter pr. 18-64-årig

Den regionale benchmarking viser, at udgiftsniveauet på det specialiserede voksenområde blandt kommunerne i Region Sjælland set under ét ligger omtrent på landsgennemsnittet. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 7.724 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området i 2015. Det ligger lidt over niveauet blandt kommunerne i Region Hovedstaden. Der er dog forskelle i prioriteringen af midlerne inden for området. Således bruger kommunerne i Region Sjælland i 2015 flere penge på botilbud efter servicelovens §§ 107-108 end landsgennemsnittet, men færre penge på socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, personlige hjælperordninger efter §§ 95-96 og hjælpemidler til handicappede. For dagtilbud til voksne samt kontaktperson- og ledsagerordninger ligger udgifterne i RS17 omtrent på landsgennemsnittet.

Fra 2014 til 2015 er de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende steget med 2 % i kommunerne i Region Sjælland. Det er en udgiftsvækst, der svarer nogenlunde til udviklingen på landsplan (1 %). Til sammenligning er udgifterne faldet i Region Hovedstaden med -1 %. Stigningen i de samlede udgifter dækker over faldende udgifter til nogle foranstaltninger og stigende udgifter til andre. I Region Sjælland har der været faldende udgifter til længerevarende botilbud og stigende udgifter til midlertidige botilbud og socialpædagogisk støtte, herunder i botilbudslignende boformer. En tilsvarende udvikling ses i Region Hovedstaden med

den forskel, at udgifterne til midlertidige botilbud her er faldet i perioden. Derudover er udgifterne til hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 steget med hele 18 % i kommunerne i Region Sjælland i perioden, mens udviklingen i kommunerne i Region Hovedstaden har været status quo. På landsplan er udgifterne til hjælperordninger steget med 4 %. Endelig er udgifterne til hjælpemidler i kommunerne i Region Sjælland faldet med 14 % i perioden, hvilket svarer til udviklingen i de fleste øvrige regioner.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes udgifter til voksenområdet i 2015 både samlet set og fordelt på foranstaltninger. Kommunerne med de højeste samlede udgifter pr. 18-64-årig indbygger har halvanden til to gange så høje udgifter som kommunerne med de laveste. De samlede udgifter i 2015 svinger fra 6.160 kr. til 13.452 kr. pr. 18-64-årig indbygger i kommunerne inden for Region Sjælland. Hvis man ser på de forskellige foranstaltninger, varierer udgifterne til § 85-støtte og til § 107- og 108-betilbud med en faktor 4-8 mellem kommunerne i Region Sjælland. Ser man på de samlede udgifter til botilbud og socialpædagogisk støtte, udlignes forskellene lidt mellem kommunerne (faktor 1½-2).

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i udgifterne fra 2014 til 2015 mellem kommunerne i Region Sjælland. Tre kommuner har haft faldende udgifter i perioden, mens 14 kommuner har haft stigende udgifter. Der har været et fald i de samlede udgifter på op til 6 % og stigninger på op til 8 % i de enkelte kommuner.

Brugerandele – modtagere pr. 18-64-årig

Brugerandelene er generelt steget på det specialiserede voksenområde i kommunerne i Region Sjælland i perioden 2014-2015. Der er således flere borgere i 2015, der bor i et botilbud eller modtager hjælp og støtte i eget hjem, end der var i 2014 set i forhold til det samlede antal 18-64-årige indbyggere. Denne tendens ses i øvrigt også i perioden 2010-2014, jf. den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne fra 2016. En del af forklaringen på de stigende udgifter fra 2014 til 2015 er altså tilsyneladende, at antallet af brugere er steget.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes brugerandele på voksenområdet i 2015. Kommunerne med flest borgere i botilbud har to til tre gange så mange botilbudsmodtagere som kommunerne med færrest. Samlet set har en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland i 2015 85 borgere i botilbud eller botilbudslignende boformer pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Det tal svinger fra 41 til 128 botilbudsmodtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de enkelte kommuner.

Størst er variationen tilsyneladende i brugerandele for handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96, idet brugerandelen varierer med en faktor 16 mellem kommunerne i Region Sjælland. Hvis man ser på de forskellige botilbudstyper, er variationen størst i andel borgere i midlertidige botilbud efter § 107 (med en faktor 7). Også andelen af brugere af § 108-betilbud samt botilbudslignende boformer varierer mellem kommunerne i Region Sjælland (med en faktor 5).

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i brugerandelene fra 2014 til 2015 mellem kommunerne i Region Sjælland. Brugerandelen i botilbud er steget med 3 % fra 2014 til 2015 i RS17-kommunerne set under ét. 11 kommuner har haft stigende brugerandele i botilbud i perioden, mens fem har haft faldende brugerandele. I en enkelt kommune har udviklingen været status quo. Der har i de enkelte kommuner været et fald i den samlede brugerandel i botilbud på op til 17 % og stigninger på op til 32 %.

Enhedsudgifter – udgifter pr. modtager

Enhedsudgifterne er generelt faldet på det specialiserede voksenområde i kommunerne i Region Sjælland. Den enkelte borger i botilbud er således gennemsnitligt billigere i 2015 end i 2014. Den samme tendens ses i øvrigt fra 2010 til 2014, jf. KORAs analyse af RS17 fra 2016.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes enhedsudgifter på voksenområdet i 2015. Gennemsnitligt koster en borger i Region Sjælland, der bor i et botilbud eller et botilbudslignende boformer, knap 645.000 kr. i 2015. Enhedsudgiften svinger med knap en faktor 2 mellem RS17-kommunerne – fra 507.000 kr. pr. botilbudsmodtager i den billigste kommune til 851.000 kr. i den dyreste kommune.

Hvis man ser på de forskellige botilbudstyper, er variationen tilsyneladende størst i enhedsudgiften i botilbudslignende boformer (faktor 4). Der er dog også størst usikkerhed forbundet med disse tal. Også enhedsudgifterne i § 107- og 108-botilbud varierer mellem kommunerne i Region Sjælland (med en faktor 2).

En gennemsnitlig botilbudsmodtager i RS17 er 1 % billigere i 2015 end i 2014. Den samlede udvikling i enhedsudgifterne dækker over forskelle mellem kommunerne i Region Sjælland. Ni kommuner (ud af 17) har haft faldende enhedsudgifter i botilbud i perioden, mens syv har haft stigende. I en enkelt kommune har udviklingen været status quo. Der har i de enkelte kommuner været stigninger i de samlede enhedsudgifter i botilbud på op til 26 % og fald på op til 23 %.

Flere brugere og lavere enhedsudgifter følges ad

Der er i 2015 (som i 2014) en vis tendens til, at kommuner med flere botilbudsmottagere pr. 18-64-årig har lavere enhedsudgifter og omvendt. Der er en tilsvarende sammenhæng mellem stigende brugerandele og faldende enhedsudgifter i perioden 2014 til 2015. Jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud, des billigere er den enkelte botilbudsmottager altså. En mulig forklaring kan være, at højere brugerandele er udtryk for en lettere visitation/et højere serviceniveau, hvorved borgere med et lavere støttebehov (og dermed lavere udgiftsbehov) er botilbudsmottagere, hvilket reducerer enhedsudgiften. En anden mulig forklaring kan være stordriftsfordele.

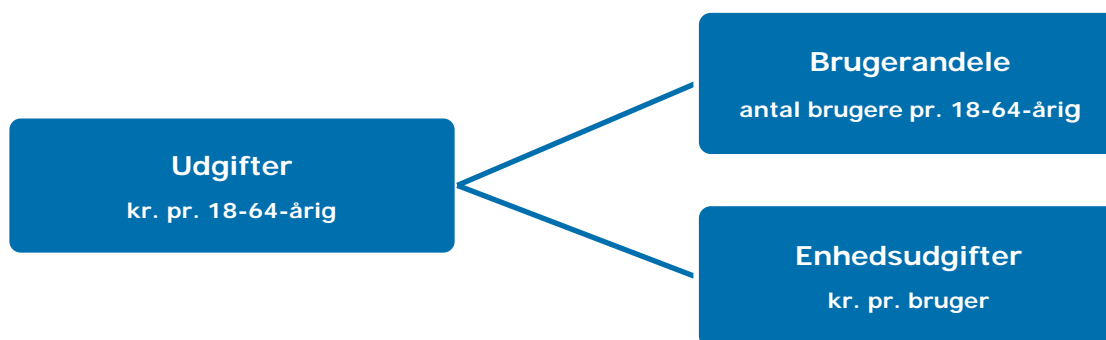
1 Baggrund og formål

Kommunerne i Region Sjælland (RS17) har på baggrund af KORAs benchmarkinganalyser på det specialiserede socialområde i 2016¹ besluttet at foretage en opdatering af datagrundlaget som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har bl.a. behov for opdateret viden om, hvilke kommuner inden for Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan niveauet for kommunerne i Region Sjælland set under ét ligger i forhold til niveauet i andre regioner på disse parametre.

Denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde fordelt på forskellige typer af ydelser og foranstaltninger. Rapporten opgør og sammenligner først kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger. Derefter "dekomponeres" udgifterne ved at afdække og sammenligne *antal* brugere pr. 18-64-årig (brugerandelen) og brugernes gennemsnitlige *udgiftstyngde* (enhedsudgiften) i de enkelte kommuner. Tankegangen er illustreret i Figur 1.1.

Figur 1.1 Udgifter, brugerandele og enhedsudgifter

Rapportens analyser besvarer følgende spørgsmål:

- Er udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger i kommunerne i Region Sjælland relativt høje eller lave i 2015 sammenlignet med andre regioner? Hvordan er udgifterne fordelt på forskellige ydelser og foranstaltninger?
- Hvordan har udgifterne pr. 18-64-årig indbygger udviklet sig over tid? Er der sket ændringer i udgifternes fordeling på forskellige ydelser og foranstaltninger?
- Hvor store brugerandele har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan er brugerne fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig over tid? Er der sket forskydninger fra nogen foranstaltninger til andre?
- Hvor høje enhedsudgifter har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan ser enhedsudgifterne ud på forskellige udvalgte foranstaltninger?
- Hvordan har enhedsudgifterne udviklet sig over tid? Er nogen foranstaltninger faldet eller steget mere i pris end andre?

¹ Jævnfør rapporten "Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børneområde" (KORA, 2016).

I rapportens analyser ser vi kommunerne i et *myndighedsperspektiv*, idet vi fokuserer på udgifter, enhedsudgifter og brugerandele hvad angår de borgere, som kommunen har betalingsansvar for. I en anden KORA-analyse for RS17 er der fokus på kommunerne i et *driftsherreperspektiv*, idet vi ser på indtægterne fra salg af pladser i de tilbud, som kommunerne driver.²

Generelt skal det bemærkes, at opgørelserne ikke er bedre end de udgiftskonteringer og indberetninger af brugertal, som ligger til grund for dem. Desuden understøtter den autoriserede kontoplan ikke en opdeling af alle relevante udgiftsgrupper. KORA har kun i et vist omfang haft mulighed for at tage højde for dette, hvorfor der er taget forbehold herfor i rapporten.

Læsevejledning

Rapportens analyser er opdelt i tre kapitler:

- Kapitel 2 ser på udgifterne til området for botilbud og støtte til voksne handicappede og sindslidende opgjort pr. 18-64-årig indbygger og fordelt på forskellige ydelser og foranstaltninger. Udgifterne opgøres i 2014-2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 3 ser på brugerandele opgjort som antal brugere pr. 18-64-årig indbygger og fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger. Brugerandelene opgøres i 2014 og 2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.
- Kapitel 4 ser på enhedsudgifter opgjort som udgifterne pr. bruger og fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger. Enhedsudgifterne opgøres i 2014 og 2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.

Hvert kapitel indeholder en kort beskrivelse af fremgangsmåden i analyserne.

² Jævnfør notatet "Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015" (KORA, 2017).

2 Udgifter pr. 18-64-årig indbygger

2.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger på syv delområder. Undersøgelsen bygger på kommunernes indberettede regnskabsoplysninger til Danmarks Statistik. Vi opgør driftsudgifterne til de syv delområder efter de funktioner i den kommunale kontoplan, der fremgår af Tabel 2.1. Udgifterne opgøres ekskl. statsrefusion.

Tabel 2.1 Syv delområder i opgørelsen af udgifter pr. 18-64-årig indbygger

Delområde	Service-loven	Foranstaltningstype	Udgift jf. kontoplanen
1	§ 107	Midlertidige botilbud	5.38.52
2	§ 108	Længerevarende botilbud	5.38.50
3	§ 85	Socialpædagogisk støtte	5.32.33 grp. 004, 200 og 999*
4	§§ 95-96	Intensiv hjælp og pleje i eget hjem	5.32.32 grp. 002-003
5	§§ 97-99	Ledsagerordning, støtte- og kontaktpersoner mv.	5.38.53
6	§§ 103-104	Dagtilbud	5.38.58 5.38.59
7	§§ 112-114	Hjælpe midler mv. til handicappede	5.32.35 grp. 001-003, 008, 091 5.35.40 5.57.72 grp. 010

Note: Udgifterne opgøres ekskl. statsrefusion.

* Udgiftsafgrænsningen for delområde 3 er anderledes end i den tidligere KORA-analyse for RS17, jf. rapporten "Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børneområde" (KORA, 2016).

Delområde 1 og 2 indeholder de kommunale nettodriftsudgifter til midlertidige eller længerevarende ophold i botilbud efter servicelovens § 107 og § 108. Udgifter til kommunens egne borgeres ophold i kommunale, regionale og private botilbud er indeholdt i afgrænsningen.

Delområde 3 indeholder kommunernes udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Det er væsentligt at bemærke, at disse udgifter er en blanding af udgifter til støtte i borgeres (private) hjem og udgifter til støtte i botilbudslignende boformer oprettet efter almenboliglovens § 105 eller anden lovgivning.³ En del botilbud efter servicelovens § 107 og 108 er de seneste år omlagt til boliger efter almenboliglovens § 105 mv. med tilknyttet § 85-støtte. Imidlertid er det KORAs indtryk, at omlægningerne ikke har haft væsentlig betydning for indholdet af ydelsen. Denne vurdering bygger bl.a. på udsagn fra en række kommuner. Det betyder, at den del af den bogførte § 85-støtte, der udføres i botilbudslignende boformer, er sammenlignelig med udgifterne under delområde 1 og 2. For at få et rimeligt billede af de samlede udgifter til at drive botilbud og botilbudslignende boformer må man derfor betragte delområde 1, 2 og 3 sammen. Dog vil det samlede tal indeholde udgifter til § 85-støtte i borgeres eget (private) hjem, hvilket giver et vis usikkerhed.

I forhold til delområde 3 skal det desuden bemærkes, at udgiftsafgrænsningen i denne analyse er anderledes end i den tidligere KORA-analyse for RS17. I denne analyse medtages udgifter på funktion 5.32.33 gruppering 003 *ikke* i opgørelsen af § 85-udgifterne. Forskellen mellem de to måder at afgrænse udgifter til § 85-støtte på i de to analyser hænger sammen med den

³ Det skyldes, at lønudgifterne til støttetimer i botilbudslignende boliger oprettet efter almenboliglovens § 105 mv. formelt set er "støtte i eget hjem" og derfor bør konteres som § 85-støtte.

periode, der ses på, og den kontoplansændring vedrørende kontering af udgifter til socialpædagogisk støtte efter § 85, som trådte i kraft med virkning fra budget 2012.⁴ I den forrige analyse så vi på perioden 2010-2014, hvorfor vi medtog udgifter både på funktion 5.32.33 gruppering 003 (den gamle konteringsregel) og udgifter på 5.32.33 gruppering 004 (den nye konteringsregel). Begge grupperinger blev medtaget for at sikre sammenlignelighed i tallene over tid, da det er KORAs erfaring, at konteringsændringen ikke blev implementeret med det samme i alle kommuner. I denne analyse, hvor der ses på perioden 2014-2015, må det forventes, at kommunerne over en bred kam har tilpasset konteringen af § 85-udgifterne til regelændringerne fra 2012. Det er derfor KORAs vurdering, at det er mest retvisende at udelade udgifter på gruppering 003 i opgørelsen af udgifter til § 85, da denne gruppering indeholder udgifter, der kan henføres til ældreområdet. Vi er bekendte med, at det ikke er alle kommuner, der har tilpasset sig kontoplansændringen fra 2011, og har i videst muligt omfang forsøgt at håndtere denne problemstilling.⁵ For nogle af kommunerne og for enkelte regionsgennemsnit skal man derfor være varsom med sammenligning af tallene i den tidligere analyse fra 2016 og nærværende analyse i relation til § 85-udgifterne.

Ledelse og administration (gruppering 200) og de uautoriserede grupperinger (gruppering 999) på funktion 5.32.33 er medtaget i delområde 3. Dette fordi det skønnes, at udgifter til ledelse og administration på funktion 5.32.33 i al overvejende grad kan henføres til institutioner under handicapområdet. Ligeledes skønnes det, at udgifter, der ikke konteres på autoriserede grupperinger, bør henføres til handicapområdet. Begge skøn bygger på en væsentlighedsvurdering, idet den væsentligste del af de samlede udgifter på hele funktion 5.32.33 med stor sandsynlighed vedrører handicapområdet og ikke ældreområdet.

Delområde 4 indeholder kommunernes udgifter til intensiv praktisk hjælp og personlig pleje i eget hjem, herunder handicapophjælperordninger efter servicelovens § 96 og tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95.⁶

Delområde 5 indeholder kommunernes udgifter til mindre intensiv hjælp og støtte til handicappede og sindslidende borgere, herunder kontaktperson- og ledsagerordninger mv. efter servicelovens §§ 97-99.

Delområde 6 vedrører dagtilbud til voksne efter servicelovens §§ 103 og 104. Det drejer sig om beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud.

Endelig indeholder delområde 7 de dele af hjælpemiddelområdet, der tydeligst vedrører handicappede frem for ældre borgere. Der er dog særlig usikkerhed forbundet med den afgrænsning, bl.a. fordi hjælpemidler til børn også indgår, og fordi 36 % af de samlede hjælpemiddeludgifter i 2015 er konteret på funktion 5.32.35 gruppering 007 ("Andre hjælpemidler"), som ikke er medtaget i delområde 7, da den formentlig primært vedrører hjælpemidler til ældre. Den indeholder dog formentlig også visse udgifter til voksne handicappede, som vi altså ikke får med.

I afsnit 2.2 sammenligner vi udgifterne i kommunerne i Region Sjælland set under ét med kommunerne i de øvrige regioner. I afsnit 2.3 sammenligner vi udgifterne i de 17 kommuner

⁴ "Orientering om 22. omgang rettelsessider vedr. Budget- og regnskabssystem for kommuner" (ny kontoplan m.m.) (Indenrigs- og Socialministeriet, 2011).

⁵ En analyse af RS17-kommunernes kontering af udgifter på funktion 5.32.33 i perioden 2010-2015 viser, at det for nogle af kommunerne kan være problematisk ikke at medtage nogle af udgifterne på gruppering 003 i opgørelsen af § 85-udgifter for 2014 og 2015. En efterfølgende dialog med disse kommuner har betydet, at vi i udvalgte kommuner har medtaget dele af udgifterne på gruppering 003.

⁶ Udgifter til praktisk hjælp og pleje efter servicelovens § 83, der ydes til voksne handicappede i eget hjem eller pleje- og ældreboliger, er ikke indeholdt i vore udgiftsafgrænsninger. De er konteret på funktion 5.32.32. Det er ikke muligt at adskille disse udgifter fra udgifterne til hjemmehjælp til ældre borgere. Da sidstnævnte udgør den største andel af disse udgifter, har vi vurderet, at fejlen samlet set vil være langt større ved at medtage dem end ved ikke at gøre det. Det giver dog en vis tendens til at undervurdere de samlede handicapudgifter.

inden for Region Sjælland. I hvert afsnit ser vi først på udgifterne pr. 18-64-årig i 2015 og dernæst på udviklingen i udgifterne i perioden 2014-2015.

2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje udgifter pr. 18-64-årig indbygger har kommunerne i Region Sjælland generelt i forhold til øvrige regioner i 2015?
- Hvordan er udgifterne sammensat på foranstaltningstyper i Region Sjælland i forhold til andre regioner, herunder: Hvor ligger udgiftstyngden?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har udgiftsudviklingen i kommunerne i Region Sjælland været anderledes end i de øvrige regioner? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

2.2.1 Udgifter 2015

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 2.2 viser kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende pr. 18-64-årig indbygger fordelt på de syv delområder i de fem regioner i 2015. Det fremgår, at der er en vis variation på tværs af regionerne.

Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 7.724 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende i 2015. Det ligger lidt over niveauet blandt kommunerne i Region Hovedstaden og Region Syddanmark. De nordjyske kommuner bruger lidt flere penge, 8.498 kr. pr. 18-64-årig, mens de midtjyske kommuner bruger lidt færre penge, 7.063 kr. pr. 18-64-årig. Ser man på hele landet, bruger kommunerne i alt 7.382 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende. Udgiftsniveauet på området blandt kommunerne i Region Sjælland ligger altså lidt over landsgennemsnittet.

Tabel 2.2 Kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2015 (kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	I alt
Region Sjælland	1.577	2.572	1.504	546	108	1.074	343	7.724
Region Hovedstaden	1.249	2.884	854	535	137	1.032	416	7.107
Region Syddanmark	1.235	2.426	1.537	521	115	1.029	523	7.386
Region Midtjylland	1.001	1.226	2.809	644	118	884	381	7.063
Region Nordjylland	1.552	809	3.847	729	147	1.056	359	8.498
Hele landet	1.266	2.158	1.834	578	125	1.006	414	7.382

Tabel 2.2 viser også, hvor mange penge kommunerne i de forskellige regioner bruger pr. 18-64-årig indbygger på de syv delområder. Tallene viser, at kommunerne i Region Sjælland bruger flere penge på botilbud efter servicelovens §§ 107-108 end landsgennemsnittet, men færre penge på socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, personlige hjælperordninger efter §§ 95-96, kontaktperson- og ledsagerordninger samt hjælpemidler til handicappede. For dagtilbud til voksne ligger udgifterne i RS17 omtrent på landsgennemsnittet.

I forhold til kommunerne i Region Hovedstaden bruger de sjællandske kommuner flere penge pr. 18-64-årig indbygger på midlertidige botilbud efter § 107 og på § 85-støtte, men færre penge på længerevarende botilbud efter § 108.

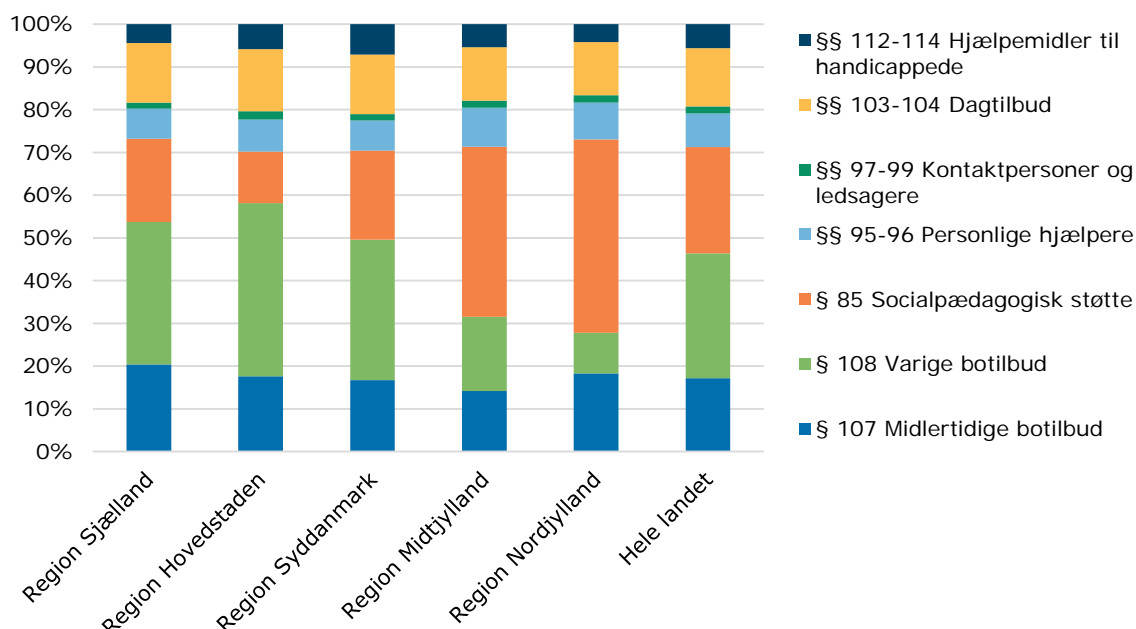
Som følge af ændring af udgiftsafgrænsning vedrørende § 85-støtte, jf. afsnit 2.1, skal man være varsom med sammenligning af tallene i fjerde kolonne i Tabel 2.2 med tallene i KORA-analysen af RS17-kommunerne fra 2016.

Udgifternes fordeling på ydelser inden for området

Figur 2.1 viser *fordelingen* af de samlede udgifter på de syv delområder blandt kommunerne i de fem regioner og hele landet.⁷ Det giver et billede af forskellene mellem kommunernes adfærd og vilkår inden for det specialiserede voksenområde, herunder prioritering af midler, borgernes behov, fagligt fokus mv.

Overordnet set ligger de største forskelle mellem regionerne i fordelingen af midler mellem forskellige typer af botilbud og § 85-støtte, dvs. delområde 1-3. Disse udgifter udgør i alt 71 % af de samlede udgifter til området for voksne handicappede og sindslidende på landsplan. Den samlede andel varierer mellem 70 og 73 % i de fem regioner.

Figur 2.1 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2015 (vægtede gennemsnit)

Note: De konkrete tal i figuren fremgår af Bilagstabel 1.1.

⁷ Tallene bag figuren fremgår af Bilagstabel 1.1.

Dykker man længere ned i udgifterne til delområde 1-3, er der som nævnt forskelle på fordelingen i de forskellige regioner, jf. Figur 2.1. I kommunerne i Region Sjælland går den største andel – 20 % – af de samlede udgifter til midlertidige botilbud efter § 107. I de øvrige regioner er det 14-18 %, mens tallet for hele landet er 17 %.

Endnu større forskelle er der i fordelingen af midler til længerevarende botilbud efter § 108 og socialpædagogisk støtte efter § 85. Udgifterne til § 108-botilbud udgør på landsplan 29 % af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger fra 10-17 % i Region Nordjylland og Region Midtjylland til 33-41 % i Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden. Udgifterne til § 85-støtte udgør på landsplan 25 % af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger fra 12-21 % i Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark til 40 % i Region Midtjylland og 45 % i Region Nordjylland. Mulige forklaringer på denne variation regionerne imellem er bl.a., at der er forskel på, hvordan kommunerne har tilrettelagt indsatsen på, at det varierer fra kommune til kommune, efter hvilke bestemmelser botilbuddene er oprettet (serviceloven/almenboligloven), og at der i kommunerne er usikkerhed omkring lovgrundlaget for botilbudspladser købt hos eksterne leverandører.

Derimod er der større lighed mellem regionerne i den andel af de samlede udgifter, der går til personlige hjælpere (7-9 %), kontaktpersoner og ledsagere (1-2 %) og dagtilbud (12-15 %), dvs. delområde 4-6.

Hjælpebidler (delområde 7) udgør på landsplan 6 % af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger mellem 4 % i Region Nordjylland og 7 % i Region Syddanmark. I Region Sjælland ligger andelen i den lave ende med 4 %.

2.2.2 Udvikling i udgifterne 2014-2015

Udviklingen i udgifterne

Det er også relevant at kigge på, hvordan udgifterne til området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte regioner. Tabel 2.3 viser den procentvise udvikling i kommunernes udgifter i faste priser i perioden 2014 til 2015 fordelt på de syv delområder og kommunernes beliggenhedsregion.

Det fremgår, at der på landsplan har været en stigning på 1 % i de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende. Stigningen har været størst i Region Nordjylland med 3 %, og mindst i Region Sjælland og Region Midtjylland – med 2 %. I kommunerne i Region Syddanmark har der været status quo i udgiftsudviklingen, mens de samlede udgifter i kommunerne i Region Hovedstaden er faldet med 1 % fra 2014 til 2015.

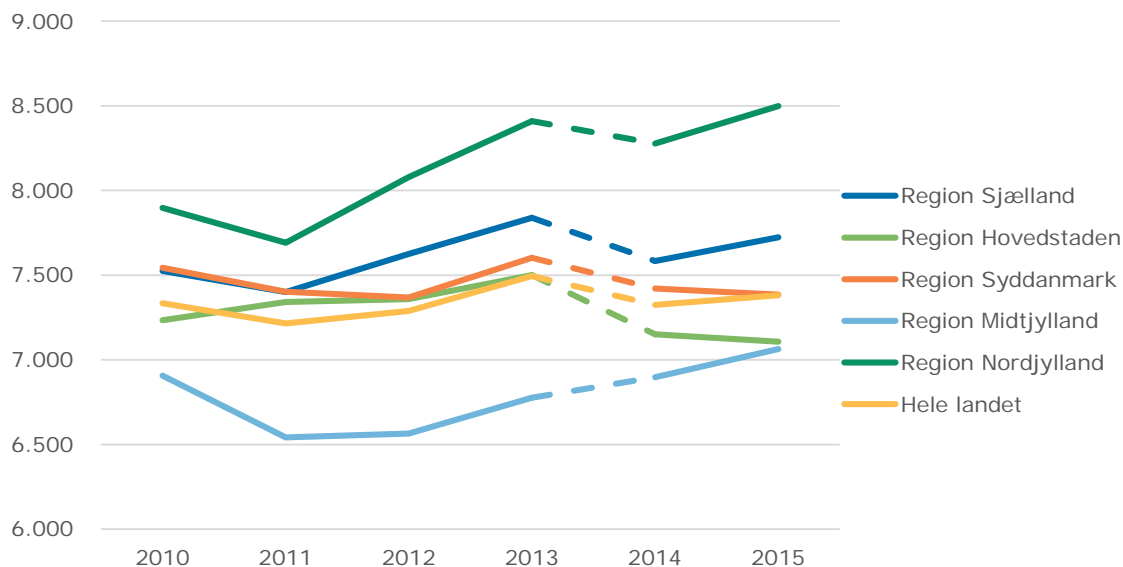
Tabel 2.3 Procentvis udvikling i kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2014-2015 (udvikling i faste priser, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	I alt
Region Sjælland	4 %	-1 %	4 %	18 %	-2 %	2 %	-14 %	2 %
Region Hovedstaden	-2 %	-2 %	12 %	0 %	-2 %	-1 %	-10 %	-1 %
Region Syddanmark	1 %	-3 %	11 %	-3 %	-2 %	-1 %	-15 %	0 %
Region Midtjylland	-1 %	-5 %	11 %	4 %	2 %	-2 %	-14 %	2 %
Region Nordjylland	2 %	-24 %	11 %	9 %	32 %	-1 %	-3 %	3 %
Hele landet	0 %	-3 %	10 %	4 %	2 %	-1 %	-12 %	1 %

Figur 2.2 illustrerer udviklingen i kroner og øre i de samlede kommunale udgifter til voksne handicappede og sindslidende i perioden fra 2014 til 2015 fordelt på beliggenhedsregion. Det fremgår, at udgifterne pr. 18-64-årig på landsplan er faldet fra 2010 til 2011, har været stabile til let stigende fra 2011 til 2012, og derefter er steget igen fra 2012 til 2013. De stiplede linjer i Figur 2.2 markerer databrud fra 2014. I 2014 og 2015 ændres afgrænsningen af udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, således at udgifter på funktion 5.32.33 gruppe 003 ikke medtages i udgiftsopgørelsen, jf. afsnit 2.1. Der ses derfor et fald i udgifterne fra 2013 til 2014 (undtagen i Region Midtjylland). Som det fremgår af Figur 2.2 (og Tabel 2.3 ovenfor), er udgifterne steget en anelse på landsplan fra 2014 til 2015, mens tendensen i regionerne har været forskelligartet.

Figur 2.3 viser desuden, at kommunerne i Region Nordjylland i hele perioden har det højeste niveau af udgifter pr. 18-64-årig indbygger, mens kommunerne i Region Midtjylland har det laveste.

Figur 2.2 Udviklingen i kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2010-2015 (2015-priser, kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

Note: Der er brud i dataserien fra 2013 til 2014 som følge af ændring i afgrænsningen af udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, jf. afsnit 2.1.

Tabel 2.3 viser også, at stigningen i de samlede udgifter fra 2014 til 2015 dækker over et fald i udgifterne til nogle delområder og en stigning i udgifterne til andre delområder. Desuden er der forskel på, hvordan kommunernes udgifter i de fem regioner har udviklet sig på de forskellige delområder i perioden.

I Region Sjælland er udgifterne til § 108-botilbud faldet med 1 % i perioden, mens udgifterne til § 107-botilbud er steget med 4 %, og udgifterne til § 85-støtte er ligeledes steget med 4 %. Det ser altså ud til, at midlerne til området er blevet omfordelt fra længerevarende botilbud til midlertidige botilbud eller socialpædagogisk støtte, herunder i boformer efter almenboliglovens § 105. En tilsvarende udvikling ses i Region Syddanmark og (især) i Region Nordjylland. I kommunerne i Region Hovedstaden og Region Midtjylland er udgifterne til både § 107- og 108-botilbud faldet, mens udgifterne til socialpædagogisk støtte er steget. Her er altså sket en generel omfordeling af midler fra botilbud efter serviceloven til § 85-støtte i bl.a. boformer efter almenboliglovens § 105 og i eget hjem (jf. fx øget fokus på recovery og mere støtte i eget hjem). På landsplan udligner de modsatrettede tendenser i forhold til § 107-botilbud hinanden, så udgifterne hertil er uændrede fra 2014 til 2015. De samlede udgifter til § 108-tilbud på landsplan er derimod faldet med 3 %, mens udgifterne til § 85-støtte er steget med 10 % i perioden.

Hvis vi dernæst ser på udgifterne til personlige hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96, har der også her været forskel i udviklingen mellem kommunerne i de fem regioner. I Region Sjælland er udgifterne steget med 18 %, hvilket er den største stigning i landet i perioden. Som det fremgår af Tabel 2.6 i afsnit 2.3.2, er det især udviklingen i to sjællandske kommuner (Roskilde og Solrød), som har bevirket den forholdsvis markante regionale udvikling på området. I Region Syddanmark er udgiftsposten til personlige hjælperordninger faldet med 3 %, mens den i Region Midtjylland og Region Nordjylland er steget med 4 og 9 %. I Region Hovedstaden har udviklingen været stabil (0 %). Stigningen i udgifterne til personlige hjælperordninger har været 4 % på landsplan fra 2014 til 2015. Her er det væsentligt at være opmærksom på, at udviklingen i udgifterne til personlige hjælpeordninger kan være følsom over for selv

mindre ændringer i målgruppen (fx 1-2 borgere), da det i mange kommuner er et begrænset antal borgere, som er modtagere af denne type foranstaltning.

Der har ligeledes på landsplan været en stigning på 2 % i udgifterne til kontaktperson- og ledsagerordninger efter servicelovens §§ 97-99, jf. Tabel 2.3. Den samlede udvikling dækker over, at der i Region Nordjylland og Region Midtjylland har været en stigning på henholdsvis 32 og 2 %, mens Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden har haft fald på 2 %.

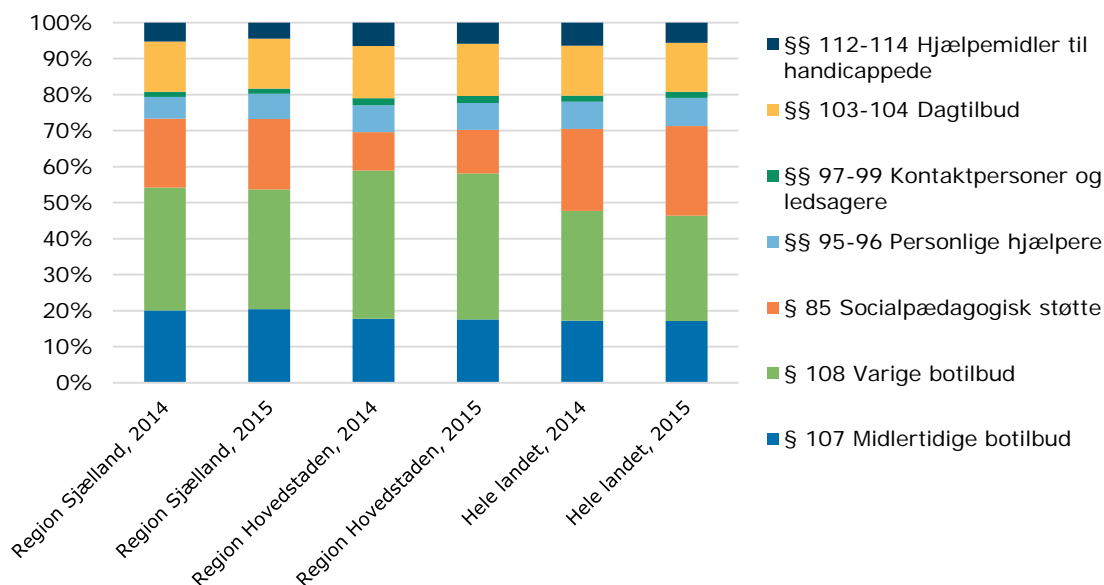
Udgifterne til dagtilbud efter servicelovens §§ 103-104 er på landsplan faldet med 1 % i perioden. Det dækker over fald på 2 % i Region Midtjylland og 1 % i Region Hovedstaden, Region Syddanmark og Region Nordjylland. I Region Sjælland er udgifterne steget med 2 %.

Endelig er udgifterne til hjælpemidler på landsplan faldet med 14 % i perioden. Region Syddanmark har haft et fald på 15 %, mens kommunerne i Region Sjælland og Region Midtjylland har haft et fald på 14 %. I Region Hovedstaden og Region Nordjylland er hjælpemiddeludgifterne faldet med henholdsvis 10 og 3 % i perioden.

Udviklingen i udgifternes fordeling på ydelser

For at få et andet perspektiv på udgifternes udvikling kan vi se på udviklingen i fordelingen af midler *inden for* det samlede specialiserede voksenområde fra 2014 til 2015. Denne udvikling er illustreret i Figur 2.3, der viser den procentvise fordeling af udgifter på de syv delområder i 2014 og 2015 i henholdsvis Region Sjælland, Region Hovedstaden og hele landet.

Figur 2.3 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2014 og 2015 (vægtede gennemsnit)

Det ses, at delområde 4-7 udgør nogenlunde den samme andel af de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende i 2015, som de udgjorde i 2014. Det gælder både for hele landet og for de enkelte regioner. Der er altså en nogenlunde uændret fordeling af midlerne inden for området mellem botilbud og støtte på den ene side og øvrige ydelser og foranstaltninger på den anden side. Hvis man ser på udviklingen i fordelingen af midler til botilbud og støtte alene (delområde 1-3), er det endnu en gang klart, at der er sket en omfordeling af midler fra især

længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 til § 85-støtte og eventuelt personlige hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96.⁸

2.3 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på udgifterne opgjort pr. 18-64-årig borger?
- Hvor store forskelle er der i udgifternes sammensætning på foranstaltningstyper inden for regionen? Er der forskel mellem kommunerne på, hvor udgiftstygden ligger?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har der været forskel på udgifternes udvikling mellem kommunerne i Region Sjælland? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

2.3.1 Udgifter 2015

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 2.4 viser RS17-kommunernes udgifter til voksenområdet pr. 18-64-årig indbygger i 2015 fordelt på de syv delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen. Samlet set bruger *en gennemsnitlig kommune* i Region Sjælland 7.878 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende i 2015.⁹

De samlede udgifter i de enkelte kommuner svinger fra cirka 6.150-6.600 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Greve, Stevn, Roskilde og Vordingborg Kommuner) over cirka 8.600-9.200 kr. (i Holbæk, Guldborgsund og Lejre Kommuner) og op til 9.250 kr. (i Sorø Kommune) og 13.500 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Lolland Kommune). Så selvom kommunerne i Region Sjælland generelt set ligger gennemsnitligt i forhold til kommunerne i resten af landet, jf. Tabel 2.2, er der forskel på udgiftsniveauerne inden for regionen. De kommuner, der ligger højest, har halvdelen til to gange så høje udgifter som kommunerne med de laveste udgifter pr. 18-64-årig indbygger.

Disse mellemkommunale forskelle er ikke trivielle i forhold til en kommunes samlede økonomi. Således kan en forskel på eksempelvis 2.000 kr. pr. 18-64-årig indbygger samlet set betyde en forskel på cirka 56 mio. kr. i en RS17-kommune med et gennemsnitligt antal indbyggere i alderen 18 til 64 år.¹⁰

Tabel 2.4 viser også de enkelte RS17-kommuners fordeling af udgifterne på de syv delområder. Her er der ligesom for de samlede udgifter forskel mellem kommunerne.

Udgifterne til §§ 107-108-botilbud varierer med en faktor 4-8 mellem kommunerne i Region Sjælland (faktor 2-3, hvis kommunerne med de henholdsvis højeste og laveste udgifter udelades). Også udgifterne til § 85-støtte varierer med en faktor 4-5 mellem kommunerne. Ser man på de samlede udgifter til botilbud og socialpædagogisk støtte, udjævnes forskellene mellem kommunerne lidt. Når man betragter delområde 1-3 samlet, har kommunen med de højeste

⁸ Udviklingen i fordelingen af udgifter på ydelser i procentpoint i alle fem regioner og hele landet fremgår af Bilagstabel 1.2.

⁹ Dette tal er anderledes end de 7.724 kr. pr. 18-64-årig i Tabel 2.2. Det skyldes, at tallene i Tabel 2.4 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 2.2 er vægtede.

¹⁰ Det gennemsnitlige antal 18-64-årige indbyggere i RS17-kommunerne er 28.148 i 2015.

udgifter (Lolland Kommune) således "kun" dobbelt så høje udgifter pr. 18-64-årig som kommunen med de laveste udgifter (Vordingborg Kommune).

I denne forbindelse skal det bemærkes, at § 85-støtte som nævnt kan gives i borgeres eget (private) hjem eller i botilbudslignende boliger opført efter almenboliglovens § 105 mv. Én årsag til forskelle i fordelingen mellem kommunerne kan således være, at nogle kommuner gør mere brug af støtte i eget hjem end andre. En anden årsag kan være, at der er forskel på, i hvilket omfang kommunerne har omlagt § 108-tilbud til botilbudslignende boformer med socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Desuden har KORA erfaret, at kommunerne ikke altid er klar over, om eksternt købte pladser formelt er i botilbud efter serviceloven eller i botilbudslignende boformer. En tredje årsag til forskelle i fordelingen kan således være, at kommunerne i forskelligt omfang køber eksterne pladser til deres borgere og derfor i forskelligt omfang har viden om den formelle kategorisering af tilbuddene. Dermed følger en tendens til, at kommuner, der køber mere eksternt, registrerer flere udgifter på botilbud efter serviceloven og færre på § 85-støtte, end de formelt "burde".

Tablet 2.4 RS17-kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2015 (kr. pr. 18-64-årig, uvægtet gennemsnit for Region Sjælland)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længe- revarende botilbud	§ 85 Social- pædago- gisk støtte	§§ 95-96 Person- lige hjælpere	§§ 97-99 Kontakt- personer og led- sagere	§§ 103- 104 Dagtil- bud	§§ 112- 114 Hjælpe- midler til handi- cappede	I alt
Faxe	1.489	2.215	1.319	515	78	967	200	6.784
Greve	1.622	1.552	1.464	533	106	771	113	6.160
Guldborgsund	1.372	3.139	1.753	439	151	1.461	275	8.590
Holbæk	1.697	1.291	2.395	599	165	1.046	394	7.586
Kalundborg	2.007	2.735	1.946	720	156	1.292	371	9.228
Køge	1.405	2.664	1.035	667	78	888	293	7.031
Lejre	2.500	2.755	857	838	277	1.162	216	8.605
Lolland	1.989	5.974	2.102	773	256	1.937	422	13.452
Næstved	1.104	3.280	644	411	38	784	412	6.673
Odsherred	2.112	2.622	1.248	1.387	98	1.060	622	9.149
Ringsted	2.274	1.877	1.172	284	103	1.320	262	7.292
Roskilde	1.284	2.297	1.161	549	56	888	293	6.527
Slagelse	1.502	2.965	1.352	271	99	893	476	7.559
Solrød	1.339	2.164	1.232	549	82	931	620	6.917
Sorø	2.455	797	3.822	466	134	1.381	204	9.258
Stevns	1.814	2.011	1.191	511	37	776	172	6.514
Vordingborg	604	2.310	1.698	341	35	1.226	396	6.609
Region Sjælland	1.680	2.509	1.552	580	115	1.105	338	7.878

Der er ud fra udgifterne at dømme en vis forskel på kommunernes brug af handicaphjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96. Således bruger Slagelse og Ringsted Kommuner cirka 300 kr. pr. 18-64-årig på disse foranstaltninger, mens Odsherred Kommune bruger knap 1.400 kr. I en gennemsnitlig RS17-kommune er det 580 kr. pr. 18-64-årig.

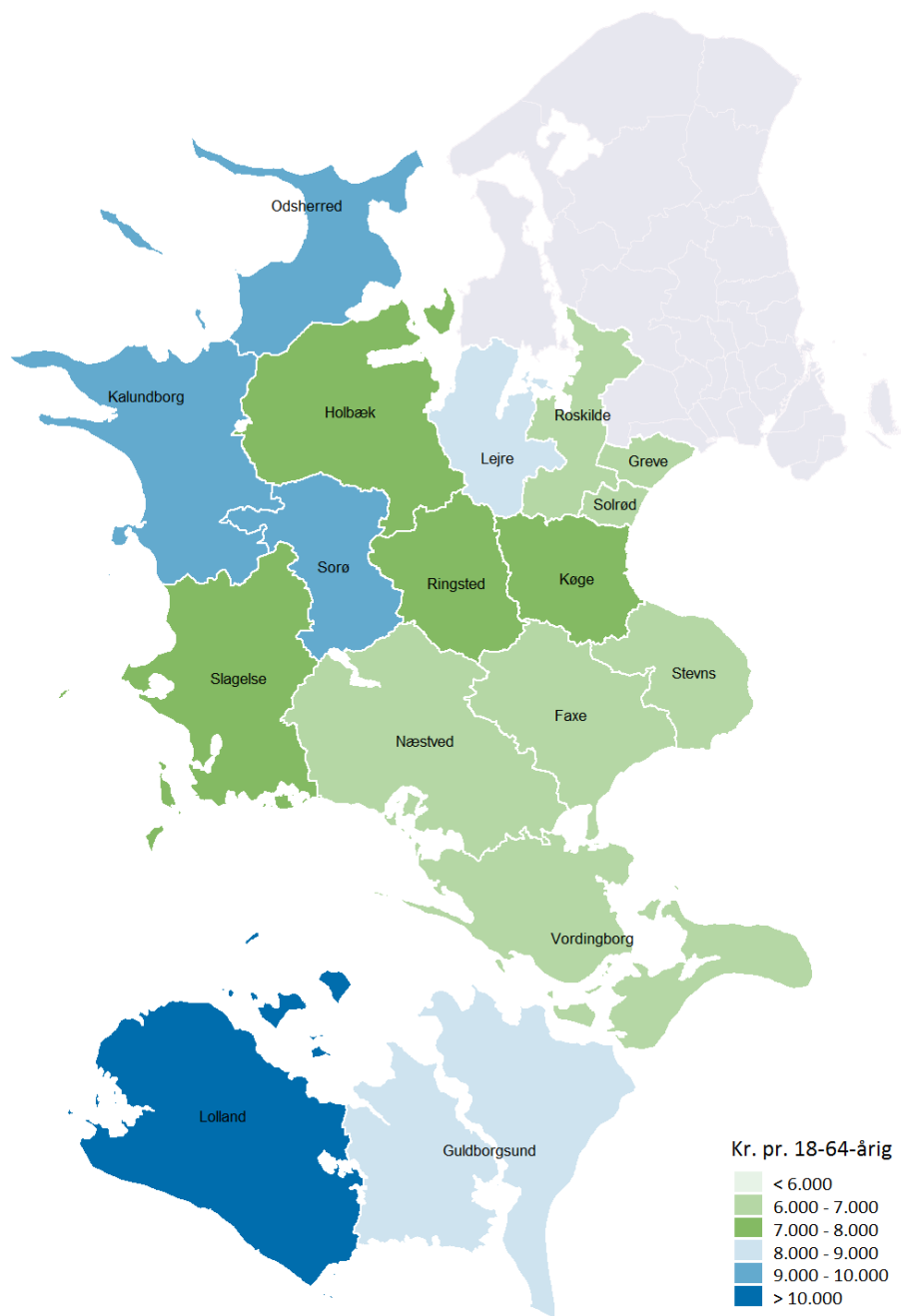
For kontaktperson- og ledsagerordninger er det Vordingborg og Stevns Kommuner, der har de laveste udgifter – 35-37 kr. pr. 18-64-årig indbygger. Lolland og Lejre Kommuner har de højeste udgifter med henholdsvis 256 og 277 kr. pr. 18-64-årig indbygger. En gennemsnitlig RS17-kommune bruger 115 kr. pr. 18-64-årig til dette delområde i 2015.

I en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland er udgifterne til dagtilbud til voksne 1.105 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2014. Dette tal svinger mellem kommunerne fra 771 kr. (i Greve Kommune) over 1.300-1.450 kr. (i Ringsted, Sorø og Guldborgsund Kommuner) og op til 1.937 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Lolland Kommune).

Endelig er udgifterne til hjælpemidler til handicappede lavest i Greve, Stevns og Faxe Kommuner med under 200 kr. pr. 18-64-årig indbygger og højest i Solrød Kommune med 620 kr. og Odsherred Kommune med 622 kr. pr. 18-64-årig indbygger.

Forskellene mellem de 17 kommuners *samlede udgifter* til voksne handicappede og sindslidende pr. 18-64-årig indbygger i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 2.4.

Figur 2.4 RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2015 (kr. pr. 18-64-årig indbygger)

Udgifternes fordeling på ydelser

Tabel 2.5 viser den procentvise fordeling af de enkelte kommuners samlede udgifter til området på de syv delområder. Det giver et billede af forskellene i kommunernes prioritering af midler inden for det specialiserede voksenområde.

Table 2.5 Procentvis fordeling på ydelser af RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2015 (uvægtet gennemsnit for Region Sjælland)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	I alt
Faxe	22 %	33 %	19 %	8 %	1 %	14 %	3 %	100 %
Greve	26 %	25 %	24 %	9 %	2 %	13 %	2 %	100 %
Guldborgsund	16 %	37 %	20 %	5 %	2 %	17 %	3 %	100 %
Holbæk	22 %	17 %	32 %	8 %	2 %	14 %	5 %	100 %
Kalundborg	22 %	30 %	21 %	8 %	2 %	14 %	4 %	100 %
Køge	20 %	38 %	15 %	9 %	1 %	13 %	4 %	100 %
Lejre	29 %	32 %	10 %	10 %	3 %	14 %	3 %	100 %
Lolland	15 %	44 %	16 %	6 %	2 %	14 %	3 %	100 %
Næstved	17 %	49 %	10 %	6 %	1 %	12 %	6 %	100 %
Odsherred	23 %	29 %	14 %	15 %	1 %	12 %	7 %	100 %
Ringsted	31 %	26 %	16 %	4 %	1 %	18 %	4 %	100 %
Roskilde	20 %	35 %	18 %	8 %	1 %	14 %	4 %	100 %
Slagelse	20 %	39 %	18 %	4 %	1 %	12 %	6 %	100 %
Solrød	19 %	31 %	18 %	8 %	1 %	13 %	9 %	100 %
Sorø	27 %	9 %	41 %	5 %	1 %	15 %	2 %	100 %
Stevns	28 %	31 %	18 %	8 %	1 %	12 %	3 %	100 %
Vordingborg	9 %	35 %	26 %	5 %	1 %	19 %	6 %	100 %
Region Sjælland	21 %	32 %	20 %	7 %	1 %	14 %	4 %	100 %

Note: Forskellene på gennemsnitstallene for Region Sjælland i denne tabel og i Figur 2.1 og Bilagstabel 1.1 skyldes, at tallene i denne tabel er uvægtede, mens tallene i Figur 2.1 og Bilagstabel 1.1 er vægtede.

Hvis vi først ser på delområde 1-3 samlet, er det 73 % af de samlede udgifter i en gennemsnitlig RS17-kommune, der går til botilbud og § 85-støtte. Denne andel svinger mellem kommunerne fra 65-68 % (i Odsherred og Solrød Kommuner) til 76-77 % (i Sorø, Slagelse og Stevns Kommuner). Den maksimale forskel er altså 12 procentpoint, når man betragter delområde 1-3 samlet.¹¹

Forskellene mellem kommunerne er mere markante, når man ser på, hvor stor en andel af de samlede udgifter de enkelte typer af foranstaltninger udgør. Udgifter til § 107-botilbud udgør 21 % af udgifterne i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 9 % (i Vordingborg Kommune) over 15-17 % (i Lolland, Guldborgsund og Næstved Kommuner) til 31 % (i Ringsted Kommune). For udgifter til § 108-botilbud er andelen i gennemsnit 32 % i Region Sjælland. Den varierer fra 9 % (i Sorø Kommune) over 17-25 % (i Holbæk og Greve Kommuner) til 44-49 % (i Lolland og Næstved Kommuner). Endelig udgør udgifter til § 85-støtte 20 % af de samlede udgifter til voksenområdet i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 10-14 % (i Næstved, Lejre og Odsherred Kommuner) til 41 % (i Sorø Kommune).

¹¹ Eventuelle forskelle på de angivne samlede andele af udgifterne til delområde 1-3 og en summering af procenttallene i Tabel 2.6 skyldes afrundinger.

Der er også forskel i kommunernes relative prioritering af delområde 4-7, jf. Tabel 2.5. Udgifter til personlige hjælpere efter servicelovens §§ 95-96 udgør 7 % af udgifterne i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 4 % (i Slagelse og Ringsted Kommuner) over 9-10 % (i Greve, Køge og Lejre Kommuner) og op til 15 % (i Odsherred Kommune).

For udgifter til kontaktpersoner og ledsagere efter servicelovens §§ 97-99 er andelen i gennemsnit 1 % i Region Sjælland. Denne andel svinger mindre mellem kommunerne. Således er den 1-2 % i langt de fleste kommuner, og kun i en enkelt kommune (Lejre Kommune) kommer den op på 3 %.

Udgifter til dagtilbud til voksne udgør 14 % af udgifterne i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen varierer ikke voldsomt mellem kommunerne, fra 12 % (i Næstved, Odsherred, Slagelse og Stevns Kommuner) til 17-19 % (i Guldborgsund, Ringsted og Vordingborg Kommuner).

Endelig udgør udgifter til hjælpemidler 4 % af de samlede udgifter til voksenområdet i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 2 % (i Greve og Sorø Kommuner) til 8 % (i Solrød Kommune).

2.3.2 Udvikling i udgifterne 2014-2015

Udviklingen i udgifterne

Det er også relevant at kigge på, hvordan udgifterne til området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 2.6 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2014 til 2015 fordelt på de syv delområder.

Det fremgår af Tabel 2.6, at der i den gennemsnitlige RS17-kommune har været en stigning på 2 % i de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende. Dette gennemsnit dækker over visse forskelle i udgiftsudviklingen mellem kommunerne i Region Sjælland. Således har tre kommuner haft faldende udgifter i perioden, mens 14 kommuner har haft stigende udgifter.

De største fald i de samlede udgifter har været på 5-6 % (i Odsherred og Slagelse Kommuner), mens Køge Kommune har haft et fald på 1 %. De største stigninger har været på 6 % (i henholdsvis Faxe, Lejre og Solrød Kommuner) og 8 % (i Holbæk Kommune).

Der har også været forskel på udgiftsudviklingen på de syv delområder i de enkelte kommuner i perioden. Ser vi på delområde 1-3, har de fleste RS17-kommuner haft stigende udgifter til såvel § 107-botilbud (11 kommuner) som § 108-botilbud (9 kommuner) og § 85-støtte (12 kommuner). I den gennemsnitlige RS17-kommune er udgifterne til § 107-botilbud og § 85-støtte steget med henholdsvis 3 og 7 %, mens udgifterne til § 108-botilbud er faldet med 1 %.

Ser vi dernæst på delområde 4-7, er udgifterne til hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 steget i 11 kommuner, faldet i fem og uændrede i én kommune. Udgifterne til dagtilbud efter §§ 103-104 er steget i ni og faldet i otte kommuner. Endelig er udgifterne til kontaktpersoner og ledsagere efter servicelovens §§ 97-99 faldet i ni kommuner, mens udgifterne til hjælpemidler er faldet i 13 RS17-kommuner.

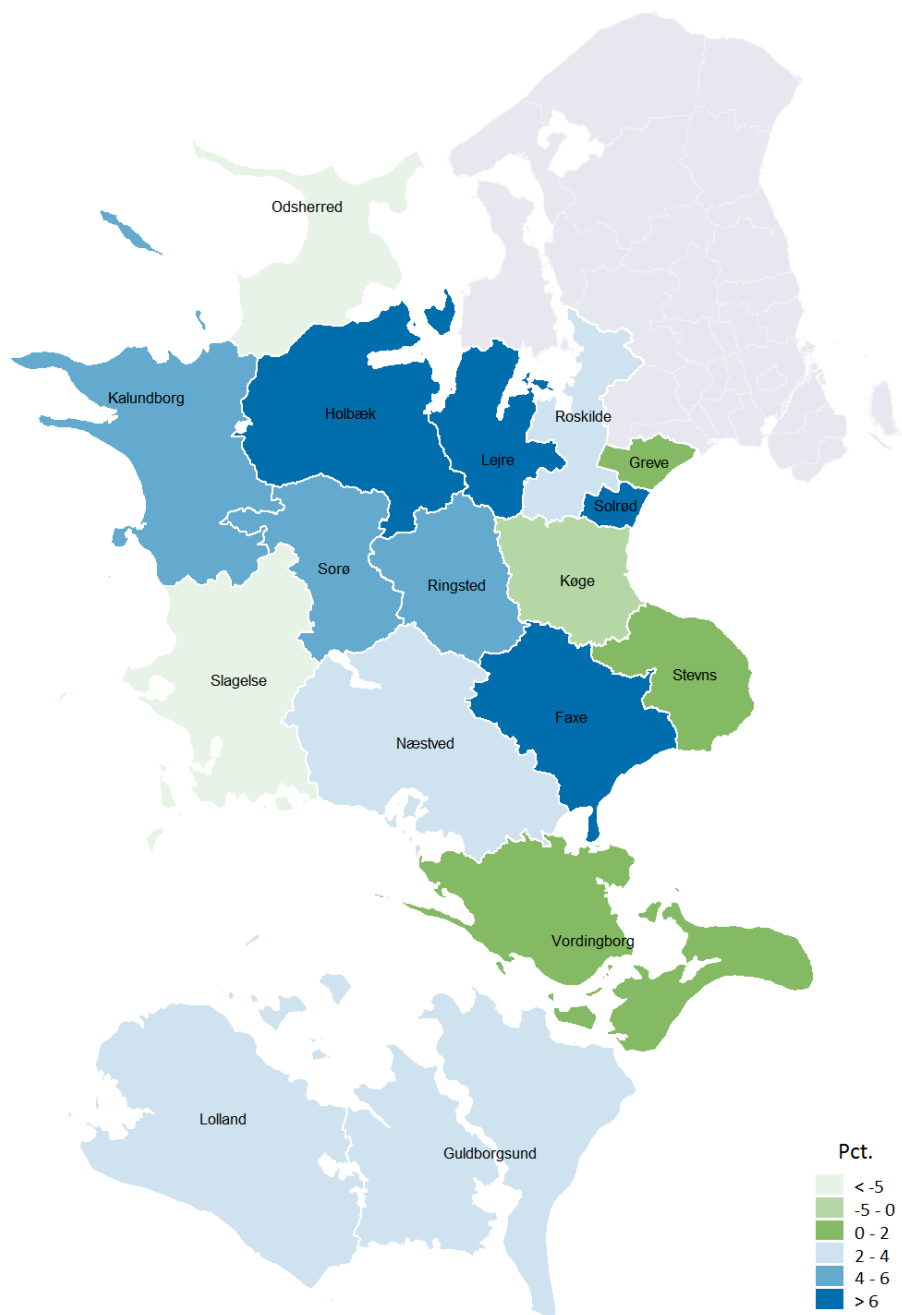
Tabel 2.6 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014-2015 (udvikling i kr. pr. 18-64-årig i faste priser, uvægtet gennemsnit for regionens kommuner)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længelevende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	I alt
Faxe	3 %	1 %	7 %	29 %	16 %	11 %	25 %	6 %
Greve	16 %	5 %	-4 %	42 %	-18 %	-1 %	-68 %	2 %
Guldborgsund	-3 %	4 %	-9 %	18 %	7 %	19 %	-13 %	2 %
Holbæk	21 %	4 %	10 %	-2 %	2 %	3 %	-10 %	8 %
Kalundborg	-11 %	19 %	-5 %	30 %	-12 %	14 %	-5 %	4 %
Køge	7 %	-4 %	6 %	0 %	-14 %	-3 %	-22 %	-1 %
Lejre	3 %	14 %	-7 %	24 %	9 %	14 %	-42 %	6 %
Lolland	57 %	0 %	5 %	-1 %	0 %	-10 %	-22 %	4 %
Næstved	15 %	0 %	7 %	-2 %	-20 %	11 %	-10 %	3 %
Odsherred	-29 %	4 %	29 %	17 %	22 %	-6 %	-22 %	-5 %
Ringsted	-6 %	7 %	4 %	14 %	6 %	12 %	105 %	5 %
Roskilde	2 %	0 %	-12 %	169 %	-2 %	-1 %	-18 %	2 %
Slagelse	-5 %	-7 %	5 %	-7 %	-6 %	-10 %	-26 %	-6 %
Solrød	-4 %	-9 %	3 %	154 %	44 %	4 %	55 %	6 %
Sorø	8 %	-59 %	59 %	-1 %	-6 %	1 %	-9 %	5 %
Stevns	18 %	-13 %	12 %	11 %	-7 %	-11 %	-11 %	1 %
Vordingborg	26 %	5 %	-11 %	3 %	-1 %	-4 %	22 %	1 %
Region Sjælland	3 %	-1 %	7 %	19 %	0 %	2 %	-11 %	2 %

Note: Forskellene på gennemsnitstallene for Region Sjælland i denne tabel og i Tabel 2.3 skyldes, at tallene i denne tabel er uvægtede, mens tallene i Tabel 2.3 er vægtede.

Forskellene i den procentvise udvikling i de 17 kommuners *samlede udgifter* til voksenområdet fra 2014 til 2015 er illustreret på landkortet i Figur 2.5.

Figur 2.5 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014-2015 (udvikling i faste priser)

Udviklingen i udgifternes fordeling på ydelser

Udviklingen i fordelingen af midler *inden for* det samlede specialiserede voksenområde fra 2014 til 2015 i de enkelte kommuner afspejler udgifternes procentvise udvikling. Således er der i en række kommuner sket en omprioritering af penge fra længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, både til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 og til § 85-støtte i bl.a. botilbudslignende boformer. Derudover udgør delområde 4-7 i de fleste RS17-kommuner nogenlunde den samme andel af de samlede udgifter i 2015 som i 2014. De enkelte kommuners tal fremgår af Bilagstabel 1.3.

3 Brugerandele i befolkningen

3.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør brugerandelen som antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de 17 kommuner i Region Sjælland. Brugerandelen afspejler en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens udgiftsbehov, dvs. borgernes behov for hjælp og støtte. Brugerandelene opgøres på følgende fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (private) hjem.

Datakilder

Der findes kun få nationale valide, sammenlignelige og dækkende registerdata for antallet af brugere på det specialiserede voksenområde. I denne undersøgelse anvendes derfor brugertal, som er indsamlet direkte fra de enkelte kommuner i Region Sjælland via spørgeskemaer med henblik på at kunne følge udviklingen fra 2014 til 2015.

Brugertallene for 2014 er indsamlet i to omgange i 2015 (forår og efterår), mens brugertallene for 2015 er indsamlet i foråret 2017. Alle brugertal er opgjort som antal cpr-numre.

Der gøres opmærksom på, at vi til forskel fra den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne fra 2016 i denne undersøgelse har bedt kommunerne om at indberette brugertal for midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 opgjort *både* som antal cpr-numre *og* som antal helårspersoner. Dette er gjort ud fra en viden om, at der kan være forskelle mellem kommunerne på, om brugertallet opgøres på den ene eller den anden måde.¹² Forskellene i tallene hænger bl.a. sammen med, at det varierer fra kommune til kommune, hvordan brugen af botilbud til midlertidigt ophold efter servicelovens § 107 er tilrettelagt.

Undersøgelsen sammenligner de sjællandske kommuner med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

Der skal knyttes enkelte kommentarer til validiteten og sammenligneligheden af brugertallene, som indgår i undersøgelsen.

For det første har nogle kommuner angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven, efter serviceloven eller anden lovgivning. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven mv., både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det

¹² Jævnfør bl.a. rapporten "Kobling af udgifter og aktiviteter på det specialiserede voksenområde. Analyse af udfordringer og anbefalinger til forbedring af datagrundlaget" (KORA, 2017).

formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne. Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende boformer i opadgående retning, jf. også afsnit 4.1.

Det måske væsentligste problem for sammenligneligheden knytter sig atter til sammenblandingen af og gråzonen mellem § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende boformer efter almenboligloven eller anden lovgivning. Ud over problemet med at adskille disse to brugergrupper og – især – udgifterne hertil er der et problem med at sammenligne brugertallene, da de ikke siger noget om, *hvor mange timer* den enkelte borger er visiteret til. Hver borger med § 85-støtte i eget hjem tæller således som én modtager i opgørelsen, uanset om borgeren modtager én time eller ti timers socialpædagogisk støtte om ugen. Sammenligningen er altså meget følsom over for forskelle i brugernes gennemsnitlige tyngde mellem kommunerne. Alligevel forsøger vi at give et billede af, hvor meget § 85-støtte i eget hjem fylder i de enkelte kommuner. For 2014 beregnes antallet af modtagere af § 85-støtte i eget (private) hjem som det *samlede* antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet støtte. For 2015 er der indsamlet brugertal for henholdsvis modtagere af § 85-støtte i eget (private) hjem og § 85-støtte i botilbudslignende boformer. De to tal giver et fingerpeg om fordelingen af støttemodtagere i den enkelte kommune.

I forbindelse med indsamling af brugertal for 2015 har RS17 oplyst kommunerne om brugertallene for 2014, som blev indberettet i 2015. Formålet hermed var dels at give kommunerne et sammenligningsgrundlag i relation til indberetning af 2015-tallene, dels at give kommunerne mulighed for at indberette ændringer af 2014-tallene. Fremsendelsen af indberettede oplysninger om 2014 har givet anledning til større og mindre justeringer af tallene for nogle kommuners vedkommende. For nogle af kommunerne og for enkelte regionsgennemsnit, jf. bl.a. afsnit 4.2.1, skal man derfor være varsom med sammenligning af tallene i den tidligere analyse fra 2016 og nærværende analyse.

De ovennævnte forbehold for datas validitet og sammenlignelighed mellem kommuner og over tid betyder, at vi samlet set har større tiltro til de *samlede* brugertal og enhedsudgifter i botilbud end til de brugertal og enhedsudgifter, der er opdelt på ydelser og paragraffer. Det skal man være opmærksom på, når man fortolker resultaterne.

Endelig skal det nævnes, at det specialiserede voksenområde er karakteriseret ved, at modtagerne har meget forskellige og specialiserede behov. Det betyder, at sammenligneligheden på området generelt er lavere end på nogle andre kommunale serviceområder, fx skoleområdet. Desuden er det erfaringsmæssigt vanskeligt på det specialiserede voksenområde at etablere en sammenhæng mellem *målbare* strukturelle og socioøkonomiske baggrundsforhold og udgifterne pr. indbygger og pr. bruger.¹³ Derfor er det på dette område mindre meningsfuldt at forsøge at korrigere for målbare forskelle i baggrundsvilkår mellem kommunerne.

I afsnit 3.2 sammenligner vi brugerandelene i de 17 kommuner inden for Region Sjælland med hinanden og med det henholdsvis vægtede og uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige i 2015 og dernæst på udviklingen i brugerandelene i perioden 2014-2015.

¹³ Se eksempelvis rapporten "Sammenhænge på botilbudsområdet" (KORA, 2012) og "ECO Nøgletal – teknisk vejledning 2014" på <https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>.

3.2 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på, hvor stor en andel af deres borgere der modtager botilbud, handicaphjælperordning (BPA) eller § 85-støtte i eget hjem?
- Hvor store forskelle er der på fordelingen af brugere på forskellige foranstaltningstyper? Er der forskel mellem kommunerne på, hvilke typer af tilbud der bruges mest?
- Har billedet ændret sig fra 2014 til 2015? Er brugerandelen steget eller faldet, og er der sket forskydninger i fordelingen af borgere på de forskellige foranstaltningstyper?
- Har der været forskel på udviklingen i brugerandele mellem kommunerne i Region Sjælland fra 2014 til 2015? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

3.2.1 Brugerandele 2015

Tabel 3.1 viser RS17-kommunernes antal brugere på voksenområdet pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2015 fordelt på de fem delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen. Som nævnt ovenfor, jf. afsnit 3.1, skal man for nogle af kommunerne og for enkelte regionsgennemsnit være varsom med sammenligning af tallene i den tidligere analyse fra 2016 og nærværende analyse, da nogle kommuner har justeret brugertallene for 2014.

Samlet set har en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland 85 borgere i botilbud eller botilbudslignende boformer pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2015.¹⁴ Den samlede andel borgere i botilbud i de enkelte kommuner svinger fra 41 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Vordingborg Kommune) over 55-79 brugere (i Greve, Ringsted, Roskilde, Holbæk, Køge og Guldborgsund Kommuner) til 103-108 brugere (i Slagelse og Lolland Kommuner) og op til 128 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Sorø Kommune). Sorø Kommune har altså mere end tre gange så mange botilbudsmottagere som Vordingborg Kommune set i forhold til indbyggertal.

Tabel 3.1 viser også de enkelte RS17-kommuners fordeling af brugere på de fem delområder. Her er der ligesom for det samlede botilbudsområde forskel mellem kommunerne. Man skal dog være opmærksom på de forbehold, der er for sammenligneligheden i disse data, jf. afsnit 3.1.

Størst er variationen tilsyneladende i brugerandele for handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96. Den gennemsnitlige RS17-kommune har 4 borgere med BPA pr. 10.000 18-64-årige. Tallet svinger fra 1 borger (i Stevns Kommune) og helt op til 13 borgere pr. 10.000 18-64-årige (i Odsherred Kommune). Brugerandelen for handicaphjælperordninger varierer således med en faktor 16 mellem kommunerne i Region Sjælland. De fleste RS17-kommuner – 14 – har dog mellem to og fem BPA-modtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. En enkelt kommune – Lejre – har syv BPA-modtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere.

Brugerandelene for botilbud efter servicelovens § 107 svinger med en faktor 7, mens brugerandelene for botilbud efter servicelovens § 108 svinger med en faktor 5 mellem kommunerne i Region Sjælland. Den gennemsnitlige RS17-kommune har 33 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 i 2015. Brugerandelen i § 107-

¹⁴ Uvægtet gennemsnit for kommunerne, hvor hver kommune tæller med én.

tilbud svinger i de enkelte kommuner fra otte (i Vordingborg Kommune) over 22 (i Greve Kommune) til 46 (i Sorø Kommune) og helt op til 61 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Lolland Kommune).¹⁵ Den gennemsnitlige RS17-kommune har 31 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 i 2015. Brugerandelen i § 108-tilbud svinger i de enkelte kommuner fra ni (i Vordingborg Kommune) og op til 44-47 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Guldborgsund, Lolland og Næstved Kommuner).

Tabel 3.1 Antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2015

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i eget hjem
Faxe	33	33	25	91	4	95	88
Greve	22	19	14	55	3	58	86
Guldborgsund	23	44	12	79	5	84	199
Holbæk	26	14	37	77	4	81	119
Kalundborg	38	37	21	96	4	101	196
Køge	30	26	22	78	4	82	96
Lejre	40	35	14	89	7	96	118
Lolland*	61	47	-	108	5	113	305
Næstved	32	47	12	91	2	94	132
Odsherred	37	38	14	90	13	103	174
Ringsted*	35	24	-	59	3	62	104
Roskilde	28	35	13	77	3	80	109
Slagelse	33	33	37	103	2	104	116
Solrød	35	31	27	93	4	97	77
Sorø**	46	15	67	128	5	133	-
Stevns	37	31	18	86	1	87	73
Vordingborg	8	9	23	41	2	43	186
Region Sjælland (uvægtet gns.)	33	31	24	85	4	89	136
Region Sjælland (vægtet gns.)	32	31	23	84	4	88	137

Note: * Lolland og Ringsted Kommuner har i 2015 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte i midlertidige botilbud. Lolland og Ringsted Kommuner indgår derfor ikke i beregning af gennemsnit for botilbudslignende boformer.

** Sorø Kommune har i 2015 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem og indgår derfor ikke beregning af gennemsnit for § 85-støtte i eget hjem.

Kilde: Data stammer fra kommunernes indberetninger til RS17 i foråret 2017.

Ser vi dernæst på andel borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven mv., har kommunen med flest borgere i botilbudslignende boformer – Sorø Kommune – 67 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland er 24 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, mens Guldborgsund og Næstved Kommuner ligger lavest med 12 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Brugerandelen i botilbudslignende

¹⁵ Såfremt brugertallet for midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 opgøres som *antal helårspersoner*, falder brugertallet for den gennemsnitlige RS17-kommune fra 33 til 25 borgere (11 kommuner har indberettet antal helårspersoner for 2015). For disse kommuner svinger brugertallet fra 17 til 34 helårspersoner, mens afvigelsen mellem brugertallene, opgjort som henholdsvis antal cpr-numre og antal helårspersoner, svinger mellem 5 og 34 %. Den gennemsnitlige afvigelse mellem brugertallene for de 11 kommuner er 22 %.

boformer varierer således med en faktor 5 mellem kommunerne i Region Sjælland.¹⁶ To kommuner har ikke kunnet levere valide tal for modtagere af botilbudslignende tilbud i 2015, hvorfor de ikke indgår i Tabel 3.1.

Endelig har vi opgjort brugerandelen for socialpædagogisk støtte i borgerens eget (private) hjem. Som nævnt i afsnit 3.1 har vi opgjort antallet af § 85-modtagere som antal cpr-numre. Det vil sige, at hver borger tæller som én, uanset hvor mange ugentlige støttetimer vedkommende er visiteret til.

Brugerandelen for § 85-støtte i eget hjem varierer med en faktor 4 mellem kommunerne inden for Region Sjælland. Stevns og Solrød Kommuner har færrest § 85-modtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, nemlig 73-77. Flest § 85-modtagere har Lolland Kommune med 305, Guldborgsund Kommune med 199 og Vordingborg Kommune med 186 modtagere af § 85-støtte i eget hjem opgjort pr. 10.000 18-64-årige.

Kigger man på tværs af de forskellige foranstaltningstyper i Tabel 3.1, tegner der sig forskellige mønstre. Tre kommuner har *højere* brugerandele end gennemsnittet både for botilbud og for § 85-støtte i eget hjem. Det er Holbæk, Kalundborg, Lolland og Odsherred Kommuner. Fem kommuner har *lavere* brugerandele end gennemsnittet både for botilbud og § 85-støtte i eget hjem. Det er Greve, Holbæk, Køge, Ringsted og Roskilde Kommuner. Otte kommuner ligger over gennemsnittet på brugerandelen for botilbud og under for § 85-støtte i eget hjem – eller omvendt. Heraf har seks relativt høj brugerandel i botilbud og relativt lav brugerandel med støtte i eget hjem. Det er Faxe, Lejre, Næstved, Slagelse, Solrød og Stevns Kommuner. To har relativt lav brugerandel i botilbud og relativt høj brugerandel med støtte i eget hjem. Det er Guldborgsund og Vordingborg Kommuner.

Tabel 3.2 viser fordelingen af det samlede antal botilbudsmodtagere i de enkelte RS17-kommuner på de tre forskellige typer af botilbud i undersøgelsen.

Der er størst variation i andelen af borgere i botilbud efter servicelovens § 108 og andelen af botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte. I begge tilfælde varierer andelen med en faktor 4.

Ser man på borgere i botilbud efter servicelovens § 108, svinger tilbudstypens andel fra 12-18 % (i Sorø og Holbæk Kommuner) og op til 52-56 % (i Næstved og Guldborgsund Kommuner). I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 36 % af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbud efter servicelovens § 108.

Andelen af botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte, varierer fra 13 % (i Næstved Kommune) til 57 % (i Vordingborg Kommune). I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 28 % af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte frem for i botilbud efter serviceloven.

Ser man på borgere i botilbud efter servicelovens § 107, er der en faktor 3 til forskel mellem kommunerne. Andelen af borgere i midlertidige botilbud efter § 107 ligger mellem 20-29 % (i Vordingborg og Guldborgsund Kommuner) og 56-60 % (i Lolland og Ringsted Kommuner). I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 39 % af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbud efter servicelovens § 107.

¹⁶ Af den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne fra 2016 fremgår det, at brugerandelen i botilbudslignende boformer i 2014 varierer med en faktor 27 mellem kommunerne i Region Sjælland. At brugerandelen i 2015 til sammenligning varierer med en faktor 5, skyldes mere valide indberetninger af brugertal i forbindelse med nærværende undersøgelse.

Table 3.2 Fordeling af botilbudsmodtagere på tilbudstype, 2015

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer	Botilbud i alt
Faxe	36 %	36 %	27 %	100 %
Greve	41 %	34 %	25 %	100 %
Guldborgsund	29 %	56 %	16 %	100 %
Holbæk	34 %	18 %	48 %	100 %
Kalundborg	40 %	38 %	22 %	100 %
Køge	39 %	33 %	28 %	100 %
Lejre	45 %	39 %	16 %	100 %
Lolland*	56 %	44 %	-	100 %
Næstved	35 %	52 %	13 %	100 %
Odsherred	41 %	43 %	16 %	100 %
Ringsted*	60 %	40 %	-	100 %
Roskilde	37 %	46 %	17 %	100 %
Slagelse	32 %	32 %	36 %	100 %
Solrød	38 %	33 %	29 %	100 %
Sorø	36 %	12 %	52 %	100 %
Stevns	43 %	36 %	21 %	100 %
Vordingborg	20 %	23 %	57 %	100 %
Region Sjælland (uvægtet gns.)	39 %	36 %	28 %	100 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	38 %	37 %	25 %	100 %

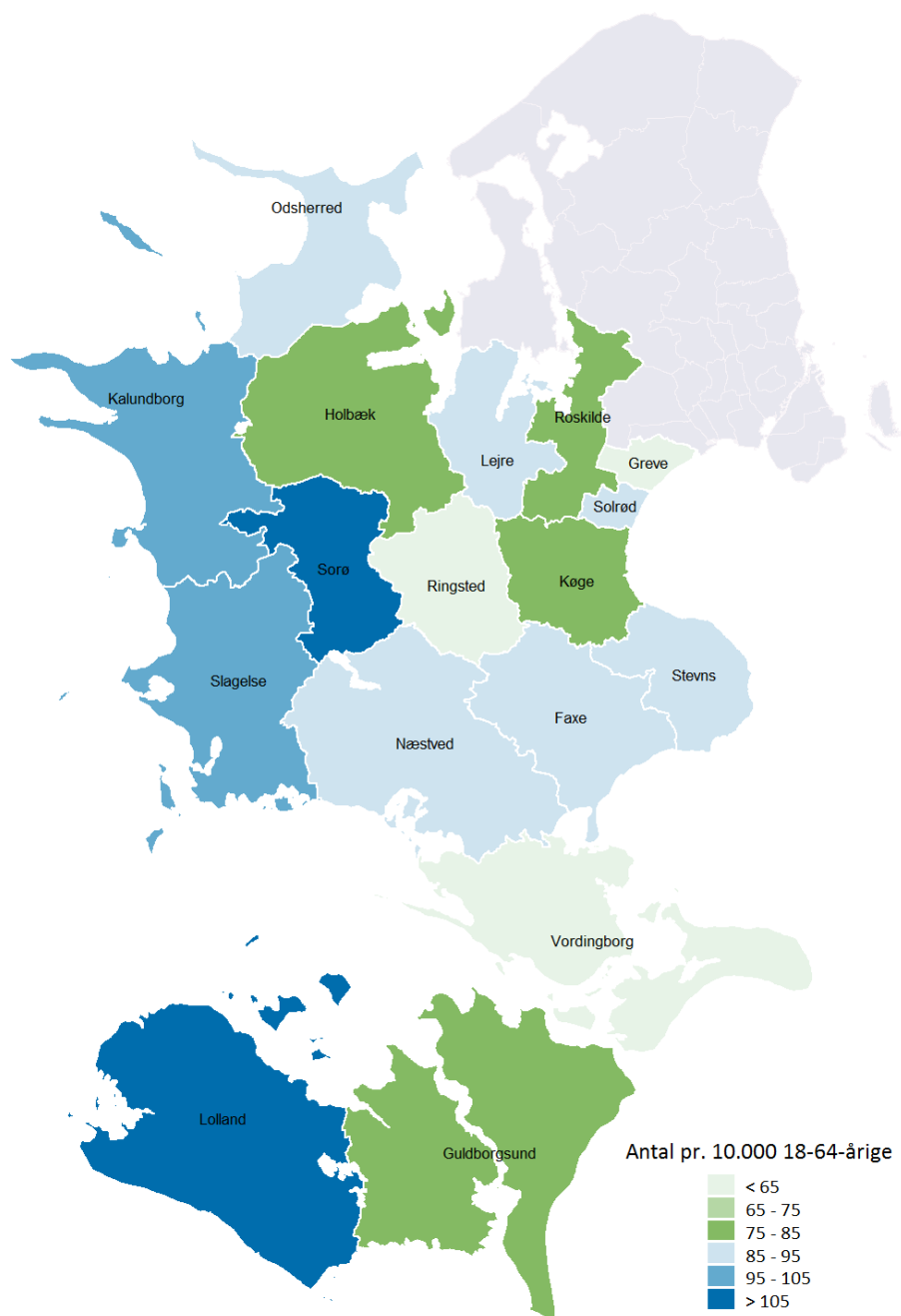
Note: * Lolland og Ringsted Kommuner har i 2015 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmodtagere, som bor i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte.

Kilde: Data stammer fra kommunernes indberetninger til RS17 i foråret 2017.

Som nævnt skal man være opmærksom på, at visse kommuner ikke har haft mulighed for at udsondre eksternt købte pladser i tilbud efter almenboligloven. I disse kommuner – og dermed også generelt set – vil der derfor formentlig være en tendens til at undervurdere andelen af botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte.

Forskellene mellem de 17 kommuners *samlede brugerandele* i botilbud og botilbudslignende boformer pr. 18-64-årig indbygger i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 3.1.

Figur 3.1 RS17-kommunernes brugerandele i botilbud og botilbudslignende boformer, 2015 (brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere)

Note: Brugerandele for Lolland og Ringsted Kommuner er undervurderet, da kommunerne i 2015 ikke har indberettet oplysninger om botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte.

3.2.2 Udvikling i brugerandele 2014-2015

I dette afsnit kigger vi på, hvordan brugerandelene på området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 3.3 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes brugerandele i perioden fra 2014 til 2015 fordelt på de fem delområder.

Det fremgår af Tabel 3.3, at der i RS17-kommunerne set under ét har været en stigning på 3 % i det samlede antal borgere i botilbud og botilbudslignende boformer i perioden fra 2014 til 2015 opgjort pr. 10.000 18-64-årige. Dette tal dækker over en samlet stigning på 5 % i antallet af borgere i botilbud efter servicelovens § 107, et fald på 4 % i antallet af borgere i botilbud efter servicelovens § 108 og en samlet stigning på 14 % i antallet af borgere i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte.

I samme periode er antallet af modtagere af § 85-støtte i eget hjem samlet set steget med 11 %, mens antallet af BPA-ordninger er steget med 4 %.

Tabel 3.3 Procentvis udvikling i antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige, 2014-2015

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længere- varende botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85- støtte i eget hjem*
Faxe	13 %	10 %	-4 %	7 %	33 %	8 %	46 %
Greve	-9 %	-10 %	-32 %	-16 %	-12 %	-16 %	2 %
Guldborgsund	0 %	2 %	35 %	5 %	7 %	5 %	15 %
Holbæk	-18 %	-13 %	-1 %	-10 %	-24 %	-10 %	-10 %
Kalundborg	45 %	31 %	16 %	32 %	-7 %	30 %	37 %
Køge	3 %	-33 %	19 %	-10 %	-13 %	-10 %	12 %
Lejre	-7 %	3 %	82 %	5 %	42 %	7 %	6 %
Lolland***	20 %	23 %	-	21 %	2 %	20 %	55 %
Næstved	8 %	3 %	0 %	4 %	-9 %	4 %	-6 %
Odsherred**	-2 %	8 %	74 %	10 %	5 %	9 %	-
Ringsted***	-12 %	-24 %	-	-17 %	-1 %	-16 %	3 %
Roskilde	-4 %	5 %	-4 %	0 %	73 %	1 %	0 %
Slagelse	15 %	-23 %	85 %	12 %	12 %	12 %	19 %
Solrød	40 %	4 %	-24 %	3 %	24 %	4 %	2 %
Sorø**	-8 %	-48 %	25 %	-3 %	0 %	-3 %	-
Stevns**	64 %	-5 %	21 %	22 %	0 %	22 %	-
Vordingborg	10 %	0 %	0 %	2 %	50 %	3 %	0 %
Region Sjælland (uvægtet gns.)	7 %	-4 %	12 %	4 %	6 %	4 %	14 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	5 %	-4 %	14 %	3 %	4 %	3 %	11 %

Note: * Antallet af borgere med § 85-støtte i eget hjem i 2014 er opgjort som det samlede antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte.

** Odsherred og Stevns Kommuner har i 2014 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem og indgår derfor ikke beregningen af gennemsnit for § 85-støtte i eget hjem i 2014.

*** Lolland og Ringsted Kommuner har i 2015 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte, og indgår derfor ikke beregningen af gennemsnit for botilbudslignende tilbud i 2015.

**** Sorø Kommune har i 2015 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem og indgår derfor ikke beregningen af gennemsnit for § 85-støtte i eget hjem i 2015.

Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af alle de kommuner, der har sammenlignelige tal i både 2014 og 2015. Det vil fx sige, at Odsherred, Sorø og Stevns Kommuner ikke indgår i gennemsnittet for § 85-støtte i eget hjem.

Kilde: Data stammer fra kommunernes indberetninger til RS17 i foråret og efteråret 2015 (tal for 2014) samt foråret 2017 (tal for 2015).

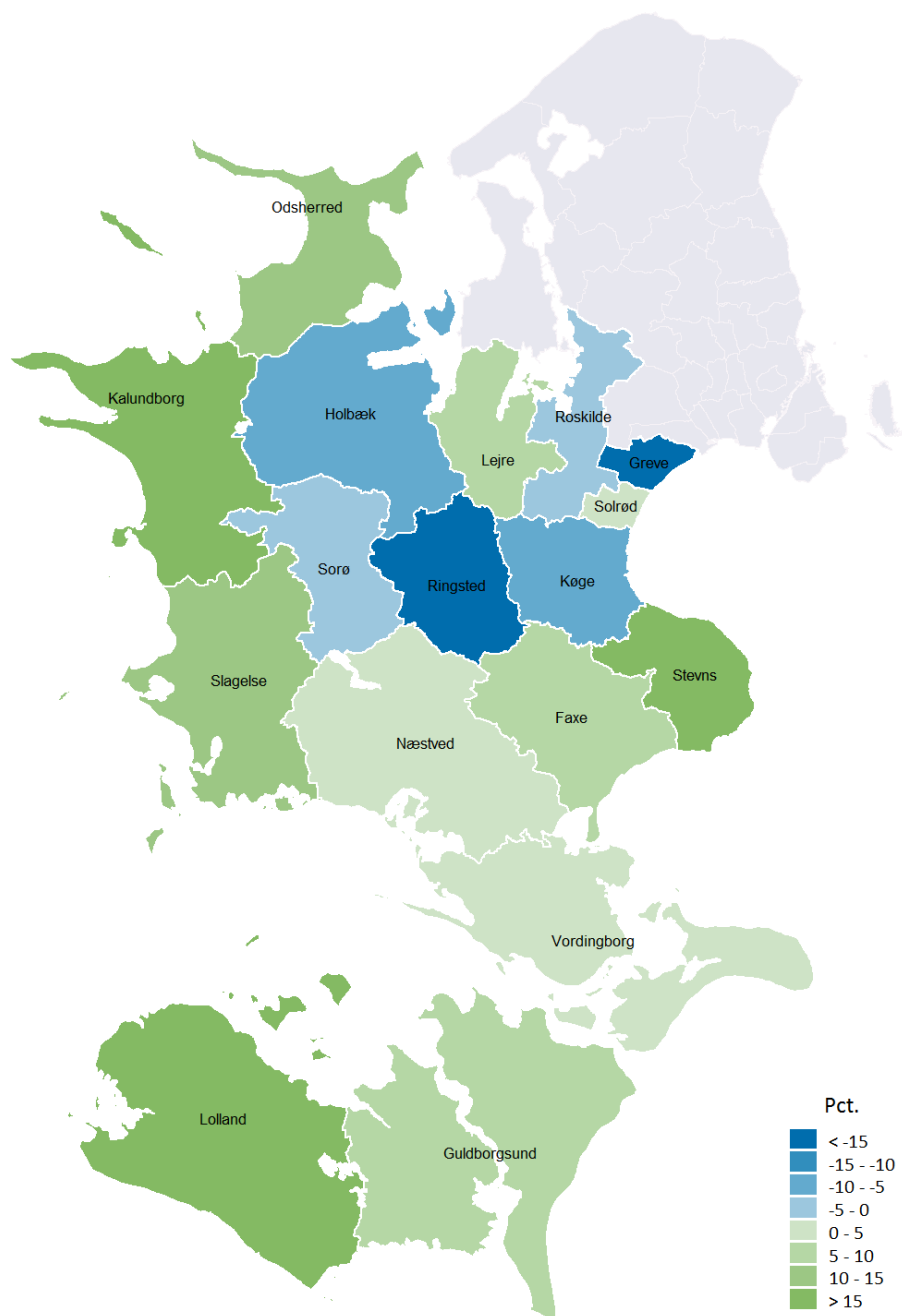
De samlede udviklinger dækker over visse forskelle i udviklingen i brugerandelene mellem kommunerne i Region Sjælland. Langt de fleste kommuner – 11 (ud af 17) – har dog haft stigende brugertal, når man ser på botilbud samlet. Fem kommuner har haft et fald i det samlede antal botilbudsmodtagere, nemlig Sorø, Holbæk, Køge, Greve og Ringsted Kommuner på henholdsvis 3, 10, 10, 16 og 17 %, mens udviklingen har været status quo i en enkelt kommune (Roskilde Kommune). De største stigninger har været på 21-22 % (i Lolland og Stevns Kommuner) og 32 % (i Kalundborg Kommune).

Der har også været forskel på udviklingen i brugertallet i de forskellige typer af botilbud. En overvejende del af RS17-kommunerne har dog haft stigende brugerandele i både § 107- og § 108-betilbud (ni ud af 17 kommuner) og i botilbudslignende boformer (otte ud af 15 kommuner).

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, har de fleste RS17-kommuner (ti) haft stigende brugerandele i handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96, mens seks kommuner har haft faldende brugerandele. Det største fald har været på 24 % (i Holbæk Kommune), og de største stigninger har været på 42-50 % (i Lejre og Vordingborg Kommuner) og 73 % (i Roskilde Kommune). Endelig har ti (ud af 14) RS17-kommuner haft stigende brugerandele med § 85-støtte i eget hjem, mens kun to kommuner har haft faldende (Holbæk og Næstved Kommuner). De største stigninger er på 46 % (i Faxe Kommune) og helt op til over 55 % (i Lolland Kommune).

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede andel botilbudsmodtagere fra 2014 til 2015 er illustreret på landkortet i Figur 3.2.

Figur 3.2 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede brugerandel i botilbud og botilbudslignende boformer, 2014-2015

Note: De procentvise udviklinger for Lolland og Ringsted Kommuner i 2014-2015 er beregnet ekskl. udviklingen i antallet af botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte, da de to kommuner i 2015 ikke har indberettet brugertal herfor.

Tabel 3.4 viser brugerandelen i de tre typer af botilbud samlet set i 2014 og 2015, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 3.4 Antal borgere i botilbud og botilbudslignende boformer, opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2014 og 2015 (uvægtet gennemsnit for RS17-kommunerne)

		2014	2015
Regionsgennemsnit	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	82	85
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	85	91
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	107
Greve	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	65	55
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	80	64
Guldborgsund	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	75	79
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	92	93
Holbæk	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	86	77
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	105	91
Kalundborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	73	96
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	89	114
Køge	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	86	78
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	106	92
Lejre	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	85	89
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	105
Lolland*	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	89	108
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	109	127
Næstved	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	88	91
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	108	108
Odsherred	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	82	90
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	101	106
Ringsted*	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	72	59
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	70
Roskilde	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	77	77
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	94	91
Slagelse	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	92	103
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	112	121
Solrød	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	90	93
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	111	110
Sorø	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	133	128
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	163	151
Stevns	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	70	86
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	86	101
Vordingborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	40	41
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	49	48

Note: * Lolland og Ringsted Kommuner har i 2015 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte, og indgår derfor ikke i kommunernes brugerandele for botilbud og botilbudslignende boformer i hverken 2014 eller 2015.

Kilde: Beregninger foretaget på baggrund af kommunernes indberetninger til RS17 i 2015 (tal for 2014) og 2017 (tal for 2015).

Tallene i Tabel 3.4 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede brugerandel i botilbud har udviklet sig fra 2014 til 2015 set i forhold til de øvrige kommuner i Region Sjælland. Det ses, at der er en vis forskel mellem kommunerne. I otte kommuner er brugerandelen steget mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune; i otte kommuner er brugerandelen steget mindre, og i en enkelt kommune er brugerandelen hverken steget eller faldet (Næstved Kommune).

De to kommuner, hvis brugerandel i botilbud er steget mest i forhold til gennemsnittet, er Lolland og Kalundborg Kommuner, der ligger henholdsvis 18 og 24 indekspoint højere i 2015 end i 2014. Der er dog forskel på de to kommuner. Lolland Kommune er gået fra indeks 109 i 2014 til indeks 127 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2014 havde 9 % flere botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland set i forhold til sit indbyggertal, har den 27 % flere i 2015. Kalundborg Kommune er gået fra indeks 89 i 2014 til indeks 114 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2014 havde 11 % færre botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland set i forhold til sit indbyggertal, har den 14 % flere i 2015.

Den kommune, hvis brugerandel i botilbud er faldet mest i forhold til gennemsnittet, er Ringsted Kommune, der ligger 18 indekspoint lavere i 2015 end i 2014. Kommunens brugerandel er gået fra indeks 88 i 2014 til indeks 70 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2014 havde 12 % færre botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland set i forhold til sit indbyggertal, har den 30 % færre i 2015.

Tabel 3.5 viser spændvidden i brugerandelen inden for RS17 i henholdsvis 2014 og 2015. Det ses, at forskellene mellem kommunerne tilsyneladende er blevet mindre i løbet af perioden. Således er det maksimale spænd mellem kommunerne 113 indekspoint i 2014, men 103 indekspoint i 2015. Den laveste værdi i 2014 er indeks 49, dvs. 51 % under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 163, dvs. 63 % over gennemsnittet i RS17. I 2015 er den laveste værdi indeks 48, dvs. 52 % under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 151, dvs. 51 % over gennemsnittet inden for de 17 sjællandske kommuner. Ser man bort fra de ekstreme værdier, dvs. de to kommuner med henholdsvis den laveste og den højeste værdi i det enkelte år, er spændet mellem kommunerne dog større i 2015 end i 2014.

Tabel 3.5 Spændvidde inden for RS17 i indekseret brugerandel i botilbud og botilbudsliggende boformer, 2014 og 2015

	2014	2015
Alle kommuner		
Største brugerandel (indeks)	163	151
Mindste brugerandel (indeks)	49	48
Spændvidde (indekspoint)	113	103
Eksklusive yderpunkter (maksimum og minimum)		
Største brugerandel (indeks)	112	127
Mindste brugerandel (indeks)	80	64
Spændvidde (indekspoint)	32	63
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, antal modtagere pr. 10.000 18-64-årige)	82	85
Antal kommuner	17	17

Note: Brugerandelen er opgjort som antal botilbudsmottagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet i det enkelte år.

Kilde: Beregninger foretaget på baggrund af kommunernes indberetninger til RS17 i 2015 (tal for 2014) og 2017 (tal for 2015).

4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger

4.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør enhedsudgiften som prisen pr. produceret serviceenhed, fx pr. borger i botilbud, i de 17 kommuner i Region Sjælland. Ved at sammenligne kommunernes enhedsudgifter kan man pege på, hvor udgifterne er relativt høje set i forhold til den mængde af serviceydelser, der produceres. Enhedsudgiften afspejler en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens produktivitet. Enhedsudgifterne opgøres på fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i alt.

Datakilder

I opgørelsen af enhedsudgifter anvendes udgiftstallene fra Danmarks Statistik som beskrevet i kapitel 2¹⁷ og brugertallene fra RS17 som beskrevet i kapitel 3.

Undersøgelsen sammenligner de sjællandske kommuner med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

I forhold til datas validitet og sammenlignelighed gælder de samme forbehold og usikkerheder, som er beskrevet i kapitel 2 og 3. Der er især visse problemer med at foretage en direkte kobling af udgifts- og brugertal på det specialiserede voksenområde.

Det væsentligste problem knytter sig til sammenblandingen af især udgifterne til § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende boformer efter almenboligloven mv. Vi har ingen fornuftig fordelingsnøgle til at opdele disse udgifter på de to brugergrupper. Derfor har vi opgjort to enhedsudgifter. For det første har vi delt de samlede udgifter med antallet af borgere i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte. For det andet har vi delt de samlede udgifter med den *samlede* gruppe modtagere af § 85-støtte. De to tal giver et fingerpeg om enhedsudgifterne til støtte i botilbudslignende boformer og eget hjem. Det skal dog kraftigt understreges, at sammenligningen er meget følsom, både over for forskelle i fordelingen af brugere på eget hjem og botilbudslignende boformer og over for forskelle mellem kommunerne i den gennemsnitlige tyngde af modtagerne i eget hjem. Der vil således være en tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende boformer, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem. I tillæg til og som et perspektiv på disse enhedsudgifter har vi opgjort *alternative enhedsudgifter* for de to brugergrupper. Disse enhedsudgifter bygger på tal for de kommuner, som har været i stand til at opdele § 85-udgifterne i udgifter til henholdsvis modtagere af § 85-støtte i eget (private) hjem og modtagere af § 85-støtte i botilbudslignende boformer.

¹⁷ For BPA efter servicelovens § 96 benyttes udgifter konteret på funktion 5.32.32 gruppering 003.

Derudover har nogle kommuner som nævnt angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven eller efter serviceloven. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne. Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven i opadgående retning, jf. også diskussionen ovenfor.

Endelig er det vigtigt at være varsom med sammenligning af tallene i den tidligere analyse fra 2016 med tallene i nærværende analyse, dels som følge af ændringen af udgiftsafgrænsningen vedrørende § 85-støtte, jf. afsnit 2.1, dels som følge af, at dataindsamlingen i nærværende analyse for nogle kommuners vedkommende har givet anledning til større og mindre justeringer af brugertallene for 2014.

I afsnit 4.2 sammenligner vi enhedsudgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland med hinanden og med det vægtede henholdsvis det uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på udgifterne pr. bruger i 2015 og dernæst på udviklingen i enhedsudgifterne i perioden 2014-2015.

4.2 Kommunal benchmarking: Sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på, hvor meget en borger, der modtager et botilbud eller en BPA-ordning, koster?
- Har billedet ændret sig fra 2014 til 2015? Er enhedsudgifterne generelt steget eller faldet og på hvilke typer af tilbud?
- Har der været forskel på udviklingen i enhedsudgifter mellem kommunerne i Region Sjælland fra 2014 til 2015? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

4.2.1 Enhedsudgifter 2015

Tabel 4.1 viser RS17-kommunernes enhedsudgifter, dvs. udgifter pr. modtager på voksenområdet i 2015 fordelt på de fem delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen. Som nævnt ovenfor, jf. afsnit 4.1, skal man være varsom med sammenligning af tallene i den tidligere analyse fra 2016 og nærværende analyse.

Gennemsnitligt set koster en borger, der bor i et botilbud eller botilbudslignende tilbud i Region Sjælland, knap 645.000 kr. i 2015. De samlede enhedsudgifter til botilbud i de enkelte kommuner svinger fra 507.000 kr. (i Solrød Kommune) til 738.000-792.000 kr. (i Lolland og Guldborgsund Kommuner) og helt op til 851.000 kr. (i Greve Kommune). Greve Kommune bruger altså knap dobbelt så mange penge pr. botilbudsmodtager som Solrød Kommune. Til gengæld har Solrød Kommune næsten dobbelt så mange botilbudsmottagere som Greve Kommune set i forhold til deres indbyggertal, jf. Tabel 3.1 i afsnit 3.2. Generelt er der en vis tendens til, at

jo flere botilbudsmottagere en kommune har, des mindre koster den enkelte mottager, jf. senere omtale (se Figur 4.2).

Tabel 4.1 viser også de enkelte RS17-kommuners enhedsudgifter fordelt på de fem delområder. Her er der – som for det samlede botilbudsomr de – forskel mellem kommunerne.

Tabel 4.1 Enhedsudgifter til botilbud og støtte, kr. pr. mottager, 2015

	� 107 Midlertidige botilbud	� 108 Længere- varende botilbud	ABL � 105 Botilbud- lignende boformer*	Botilbud i alt	� 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	� 85- støtte i alt
Faxe	451.485	671.397	533.255	553.754	982.750	571.354	117.224
Greve	722.730	837.731	1.081.105	850.824	1.421.222	882.512	146.721
Guldborgsund	606.114	711.318	1.423.023	792.087	687.176	786.000	83.139
Holbæk	646.056	922.404	646.106	696.086	1.469.375	733.465	153.159
Kalundborg	524.037	741.922	921.525	694.647	1.207.833	716.562	89.572
Køge	462.358	1.020.934	481.427	654.493	1.128.467	679.265	88.281
Lejre	629.230	783.333	598.182	684.985	1.239.000	722.673	64.828
Lolland**	328.116	1.262.219	-	737.685	986.667	748.669	-
Næstved	346.445	693.974	522.206	549.765	1.809.000	577.440	44.633
Odsherred	565.358	681.478	861.231	662.302	770.913	675.805	66.053
Ringsted**	644.695	782.103	-	700.339	967.725	712.972	-
Roskilde	451.231	653.778	869.738	616.319	1.604.357	650.389	94.931
Slagelse	458.881	894.327	369.189	567.687	695.444	570.073	88.626
Solrød	377.727	706.974	449.882	506.733	465.400	505.025	118.574
Sorø****	532.911	525.885	570.000	551.468	674.000	555.768	-
Stevns	496.935	649.744	652.348	585.213	832.000	587.477	130.470
Vordingborg***	738.095	706.345	-	712.695	960.667	726.099	91.213
Region Sjælland (uvægtet gns.)	528.377	779.169	712.801	653.946	1.053.059	670.679	98.387
Region Sjælland (vægtet gns.)	497.303	789.027	644.300	644.993	1.083.748	663.937	92.713

Note: * Som beskrevet i afsnit 4.1 er der af flere årsager usikkerhed forbundet med enhedsudgifterne for borgere i botilbudslignende boformer.

** Lolland og Ringsted Kommuner har i 2015 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmottagere, som bor i botilbudslignende boformer med tilknyttet   85-støtte. Det betyder, at der ikke kan beregnes en s rskilt enhedsudgift for borgere i botilbudslignende boformer i de to kommuner, ligesom kommunerne ikke indgår i regionsgennemsnit for botilbudslignende boformer. Af samme grund kan der heller ikke beregnes en s rskilt enhedsudgift for   85-støtte i alt for Lolland og Ringsted Kommuner, ligesom de to kommuner ikke indgår i beregningen af gennemsnit for   85-støtte i alt.

*** Vordingborg Kommune har konteret samtlige udgifter til borgere i botilbudslignende boformer på funktion 5.38.50. Derfor er disse borgere i opgørelsen af enhedsudgiften lagt sammen med antallet af borgere i botilbud efter servicelovens   108 for at få en retvisende enhedsudgift. Det betyder også, at der ikke kan beregnes en s rskilt enhedsudgift for borgere i botilbudslignende boformer i Vordingborg Kommune. Derfor indgår kommunens udgifter på funktion 5.32.33 ikke i beregningen af dens enhedsudgift for botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt, og heller ikke i beregningen af regionsgennemsnit for botilbudslignende boformer, botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt.

**** Sorø Kommune har i 2015 ikke indberettet brugertal for   85-støtte i eget hjem. Derfor er der ikke beregnet en enhedsudgift for Sorø Kommune for   85-støtte i alt, ligesom kommunen ikke indgår i beregningen af gennemsnit for   85-støtte i alt.

Ser vi først på de forskellige typer af botilbud, er borgere i § 108-botilbud gennemsnitligt dyrere end borgere i § 107-botilbud og botilbudslignende boformer. En gennemsnitlig modtager af botilbud efter § 108 i Region Sjælland koster således 789.000 kr. i 2015. Den gennemsnitlige enhedsudgift for modtagere af § 107-tilbud er 497.000 kr.,¹⁸ mens den for modtagere af botilbudslignende boformer er 644.000 kr.¹⁹ Særligt sidstnævnte tal skal dog tages med et vist forbehold, jf. afsnit 4.1.

Dataforbeholdene gælder også, når man ser på variationen i enhedsudgifter for botilbudslignende boformer mellem RS17-kommunerne, idet enhedsudgiften for botilbudslignende boformer varierer fra 369.000 kr. pr. modtager (i Slagelse Kommune) til 1,4 mio. kr. pr. modtager (i Guldborgsund Kommune). I fortolkningen af disse tal er det meget væsentligt at se dem i sammenhæng med en række andre tal i rapporten. Tag som eksempel kommunen med den højeste enhedsudgift til botilbudslignende boformer, Guldborgsund Kommune. En enhedsudgift på 1,4 mio. kr. pr. modtager lyder temmelig højt. Guldborgsund Kommune har dog også forholdsvis få modtagere af botilbudslignende boformer pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, jf. Tabel 3.1. De fleste af kommunens udgifter til § 85-støtte går således formentlig til § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem. Ser man på enhedsudgiften pr. modtager af § 85-støtte i alt, dvs. inkl. i eget hjem, ligger Guldborgsund Kommune da også et godt stykke under den gennemsnitlige RS17-kommune med 83.100 kr. pr. modtager. Eksemplet illustrerer den tidligere omtalte generelle tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende boformer især i de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem, hvilket bl.a. er tilfældet i Guldborgsund Kommune, jf. Tabel 3.1.

Vi har som led i en mindre udvidelse af KORA-analysen fra 2016 bedt RS17-kommunerne opdele og indberette udgifter til modtagere af § 85-støtte i henholdsvis botilbudslignende boformer og borgerens eget (private) hjem for både 2014 og 2015. På den baggrund har vi beregnet alternative enhedsudgifter for botilbudslignende boformer, hvor der er en mere direkte kobling af udgifter og brugertal. Ni kommuner har været i stand til at udsondre udgifterne til § 85-støtte i botilbudslignende boformer i 2015. Ud fra vores beregninger er den gennemsnitlige enhedsudgift for modtagere af botilbudslignende boformer i 2015 opgjort til 318.000 kr. pr. modtager. Enhedsudgiften blandt de ni kommuner svinger fra 128.000 kr. pr. modtager (i Næstved Kommune) til 501.000 kr. pr. modtager (i Greve Kommune). Det ses altså, at den alternative enhedsudgift for botilbudslignende boformer befinder sig et sted mellem enhedsudgiften for botilbudslignende boformer som opgjort hidtil og enhedsudgiften for § 85-støtte i alt, jf. Tabel 4.1. Det er her vigtigt at være opmærksom på, at variationen i enhedsudgiften for modtagere af botilbudslignende boformer bl.a. kan afspejle meget differentierede tilbud gående fra bofællesskaber uden døgndækning til § 108-lignende tilbud med massiv støtte og døgndækning.

¹⁸ Såfremt brugertallet for midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 opgøres som *antal helårspersoner*, stiger den gennemsnitlige enhedsudgift fra 497.000 til 641.000 kr. pr. modtager (11 kommuner har indberettet antal helårspersoner for 2015). For disse kommuner svinger enhedsudgiften fra 475.000 til 943.000 kr. pr. modtager, mens afvigelsen mellem enhedsudgifterne, hvor brugertallet er opgjort som henholdsvis antal cpr-numre og antal helårspersoner, svinger mellem 6 og 52 %. Eksempelvis er enhedsudgiften for Solrød Kommune opgjort til 378.000 kr. pr. modtager, når brugertallet er opgjort som antal cpr-numre, jf. Tabel 4.1, mens enhedsudgiften er opgjort til 573.000 kr. pr. modtager, når brugertallet er opgjort som antal helårspersoner. Den gennemsnitlige afvigelse for de 11 kommuner er 30 %.

¹⁹ Det skal bemærkes, at det uvægtede regionsgennemsnit for botilbudslignende boformer i 2015 (712.801 kr. pr. modtager) afviger markant fra det uvægtede regionsgennemsnit i 2014 (1.180.790 kr. pr. modtager), jf. den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne fra 2016. Og forskellen skyldes ikke alene løn- og prisudviklingen i den undersøgte periode. Forskellen hænger i stedet sammen med, at flere af RS17-kommunerne i forbindelse med indsamling af brugertal for 2015 har indberettet justeringer af 2014-tallene; i nogle tilfælde markante justeringer, jf. også afsnit 3.1. Eksempelvis har en kommune opjusteret sit brugertal fra 7 til 62 modtagere af botilbudslignende boformer.

Enhedsudgifterne til botilbud efter servicelovens §§ 107-108 svinger med en faktor 2 mellem kommunerne i Region Sjælland. Blandt RS17-kommunerne svinger enhedsudgiften i § 107-tilbud fra 328.000 kr. pr. modtager (i Lolland Kommune)²⁰ over 346.000-378.000 kr. (i Næstved og Solrød Kommuner) til 645.000-723.000 kr. (i Ringsted, Holbæk og Greve Kommuner) og helt op til 738.000 kr. pr. modtager (i Vordingborg Kommune). Enhedsudgiften i § 108-tilbud svinger i de enkelte kommuner fra 526.000 kr. pr. modtager (i Sorø Kommune) over 1,0 mio. kr. (i Køge Kommune) og helt op til 1,26 mio. kr. pr. modtager (i Lolland Kommune).

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, er der en faktor 4 til forskel mellem kommunerne i Region Sjælland, når man ser på enhedsudgifter til handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96. I gennemsnit koster det 1,08 mio. kr. pr. borger med BPA-ordning i 2015 i RS17 samlet set. Tallet svinger fra 465.000 kr. (i Solrød Kommune) og op til 1,8 mio. kr. pr. modtager (i Næstved Kommune). Syv RS17-kommuner har enhedsudgifter over 1 mio. kr. på området, mens de fleste RS17-kommuner – nemlig ni – har enhedsudgifter mellem 674.000 kr. og 983.000 kr. pr. BPA-modtager.

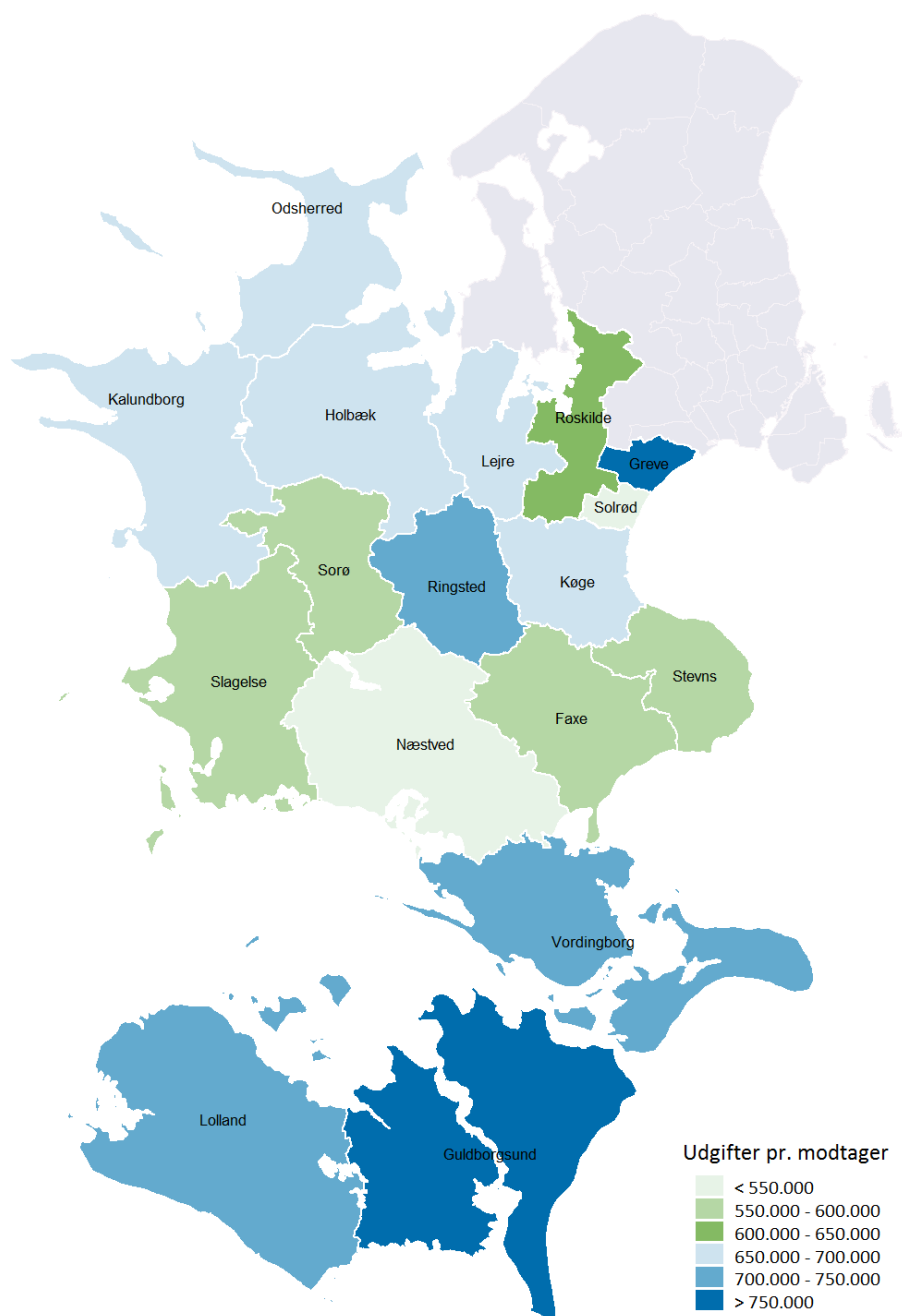
Endelig har vi opgjort enhedsudgiften for § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem og botilbudslignende boformer set under ét. Som nævnt i afsnit 3.1 er antallet af § 85-modtagere opgjort, således at hver borger tæller som én, uanset hvor mange ugentlige støttetimer vedkommende er visiteret til. Enhedsudgifterne for § 85-støtte i alt varierer med en faktor 3 mellem kommunerne inden for Region Sjælland. Næstved Kommune har de laveste enhedsudgifter med knap 45.000 kr. pr. § 85-modtager. Fire kommuner (Næstved, Ringsted, Lolland og Lejre Kommuner) har enhedsudgifter mellem 65.000 kr. og 90.000 kr. pr. modtager af § 85-støtte, og tre kommuner (Faxe, Solrød og Stevn Kommuner) har mellem 117.000 kr. og 130.000 kr. De højeste enhedsudgifter har Greve og Holbæk Kommuner med mellem 147.000 kr. og 153.000 kr. pr. modtager af § 85-støtte.

Som et supplement til ovenstående enhedsudgifter har vi for både 2014 og 2015 beregnet enhedsudgifter for § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem *for de kommuner, som har været i stand til at opdele § 85-udgifterne*. 11 kommuner har været i stand til at isolere udgifterne til § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem i 2015. Vores beregninger viser, at enhedsudgiften for § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem i 2015 er opgjort til 66.400 kr. pr. modtager. Enhedsudgiften blandt de 11 kommuner svinger fra 36.800 kr. pr. modtager (i Næstved Kommune) til 165.000 kr. pr. modtager (i Faxe Kommune). Her er det vigtigt at holde sig for øje, at variationen i enhedsudgifter i et vist omfang kan tilskrives forskelle i borgernes gennemsnitlige tyngde mellem kommunerne, jf. afsnit 3.1.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 4.1.

²⁰ Lolland Kommunes enhedsudgift for botilbud efter servicelovens § 107 i 2015 er ca. 385.000 kr. lavere end den tilsvarende enhedsudgift i 2014, jf. den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne. Denne forskel skal primært ses som en konsekvens af, at kommunen har opjusteret brugertallet for 2014 fra 43 til 124 botilbudsmottagere i forbindelse med dataindsamlingen i nærværende undersøgelse.

Figur 4.1 RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer, 2015 (kr. pr. modtager)

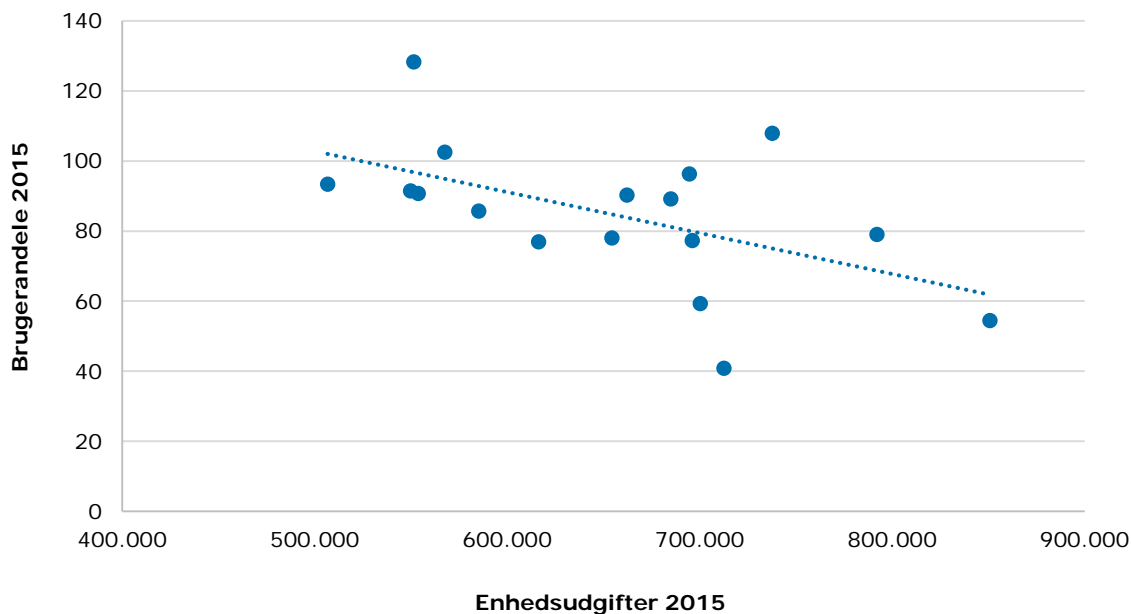
Som nævnt er der generelt en vis tendens til, at jo højere brugerandel en kommune har, des mindre koster den enkelte modtager. Og omvendt, at jo lavere brugerandel der er i en kommune, des dyrere er den enkelte modtager.²¹ Sammenhængen er illustreret i Figur 4.2. Det fundne mønster stemmer overens med resultaterne af en tidligere KORA-analyse af alle landets kommuner i 2009-2010.²² En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov blandt modtagerne – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstyngde – er mindre, jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud.

²¹ Den parvise korrelation er -0,535.

²² Jævnfør rapporten "Sammenhænge på botilbudsområdet" (KORA, 2012).

En anden forklaring kan være, at eventuelle stordriftsfordele alt andet lige vil være vanskeligere at realisere, jo lavere brugerandelen er.

Figur 4.2 Sammenhæng mellem RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter i 2015, botilbud og botilbudslignende boformer i alt

Note: Pearson's korrelationskoefficient er -0,535 mellem de to variable.

4.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2014-2015

I dette afsnit kigger vi på, hvordan enhedsudgifterne på området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 4.2 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i perioden fra 2014 til 2015 fordelt på de fem delområder.

Det fremgår af Tabel 4.2, at der i RS17-kommunerne samlet set har været et fald på 1 % i udgiften pr. borger i botilbud og botilbudslignende boformer i perioden fra 2014 til 2015. Dette tal dækker over et samlet fald på 1 % i udgiften pr. borger i botilbud efter servicelovens § 107, en samlet stigning på 4 % i udgiften pr. borger i botilbud efter servicelovens § 108 og et samlet fald på 9 % i udgiften pr. borger i botilbudslignende boformer med tilknyttet § 85-støtte.

I samme periode er udgiften pr. modtager af § 85-støtte i alt faldet med 8 %, mens udgiften pr. BPA-ordning er steget med 15 % i de sjællandske kommuner set under ét.

Tabel 4.2 Procentvis udvikling i enhedsudgifter, kr. pr. modtager, 2014-2015 (udvikling i faste 2015-priser)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i alt
Faxe	-9 %	-8 %	12 %	-3 %	-10 %	-3 %	-18 %
Greve	27 %	17 %	41 %	26 %	93 %	30 %	0 %
Guldborgsund	-2 %	2 %	-33 %	-7 %	3 %	-6 %	-22 %
Holbæk	48 %	20 %	11 %	23 %	23 %	22 %	19 %
Kalundborg	-39 %	-9 %	-18 %	-23 %	43 %	-21 %	-29 %
Køge	4 %	43 %	-10 %	12 %	16 %	12 %	-6 %
Lejre	10 %	11 %	-49 %	1 %	-16 %	0 %	-16 %
Lolland*	31 %	-19 %	-	-9 %	-3 %	-9 %	-
Næstved	6 %	-3 %	7 %	0 %	21 %	0 %	14 %
Odsherred**	-27 %	-4 %	-26 %	-16 %	23 %	-12 %	-
Ringsted*	7 %	41 %	-	20 %	15 %	20 %	-
Roskilde	6 %	-5 %	-8 %	-3 %	49 %	1 %	-11 %
Slagelse	-18 %	22 %	-43 %	-14 %	-28 %	-14 %	-19 %
Solrød	-31 %	-13 %	36 %	-7 %	30 %	-7 %	10 %
Sorø***	17 %	-21 %	27 %	10 %	-8 %	9 %	-
Stevns**	-28 %	-8 %	-7 %	-16 %	-5 %	-16 %	-
Vordingborg	14 %	6 %	-	7 %	-25 %	6 %	-11 %
Region Sjælland (uvægtet gns.)	-3 %	2 %	-13 %	-1 %	10 %	0 %	-8 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	-1 %	4 %	-9 %	-1 %	15 %	0 %	-8 %

Note: * Lolland og Ringsted Kommuner har ikke indberettet brugertal botilbudslignende boformer i 2015. Derfor kan der ikke beregnes en udvikling i enhedsudgiften for botilbudslignende boformer i de to kommuner. Derudover indgår de to kommuners udgifter på funktion 5.33 ikke i beregningen af deres enhedsudgift for botilbud i alt i 2015 og heller ikke i beregning af regionsgennemsnit for botilbudslignende boformer, botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt i 2015.

** Odsherred og Stevns Kommuner har i 2014 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem.

*** Sorø Kommune har i 2015 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem.

Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af de kommuner, der på de pågældende delområder har sammenlignelige tal i *både* 2014 og 2015.

De samlede udviklinger dækker over visse forskelle i udviklingen i enhedsudgifterne mellem kommunerne i Region Sjælland. De fleste kommuner – ni (ud af 17) – har dog haft faldende enhedsudgifter, når man ser på botilbud samlet set. Det største fald i de samlede enhedsudgifter til botilbud har været på 23 % (i Kalundborg Kommune), mens Stevns, Odsherred og Slagelse Kommuner har haft fald på 14-16 %. Derudover ses det, at syv kommuner har haft stigende enhedsudgifter, varierende fra 1 % i Lejre Kommune til 26 % i Greve Kommune, mens udviklingen har været status quo i en enkelt kommune (Næstved Kommune).

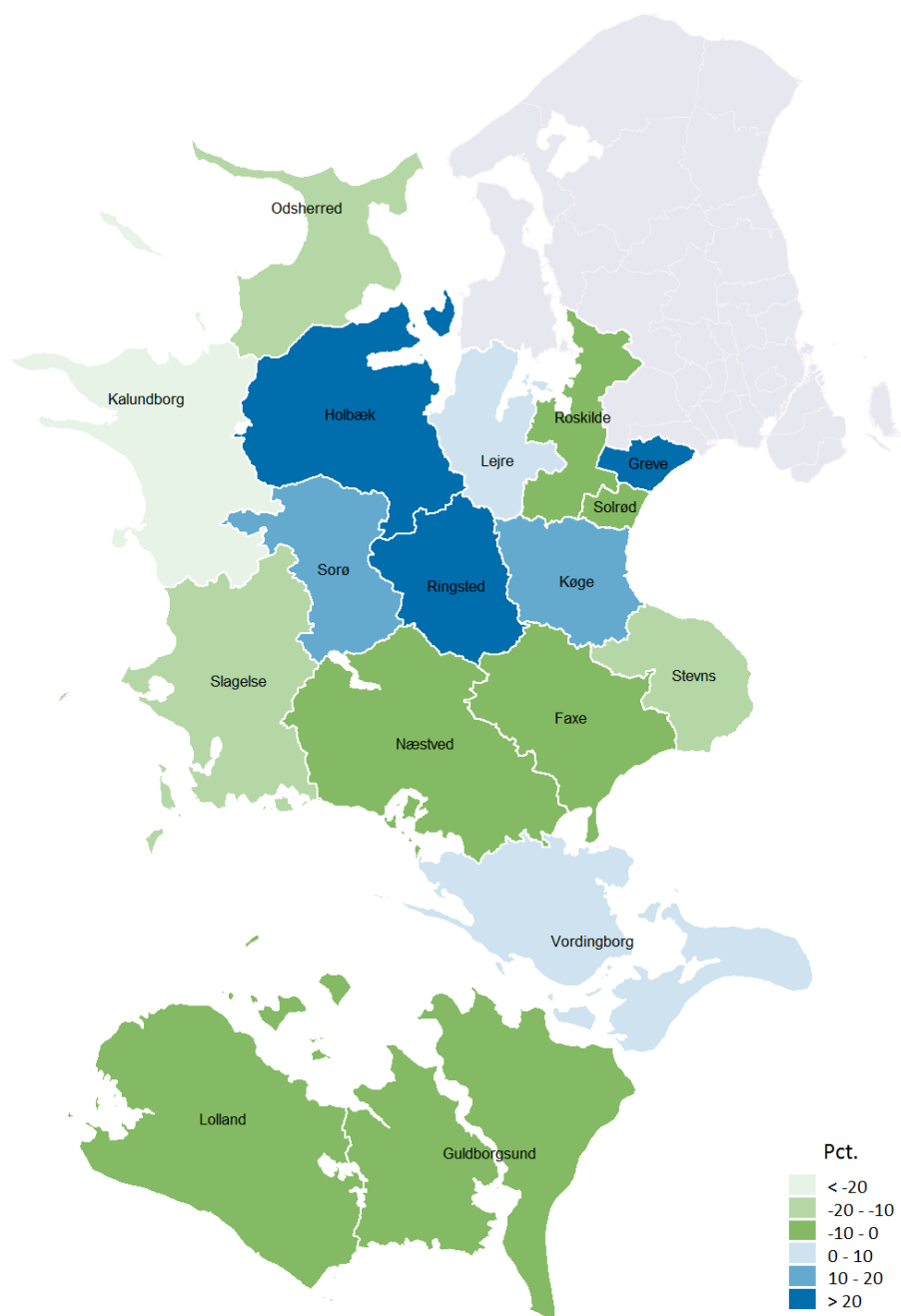
Der har også været en vis forskel på udviklingen i enhedsudgiften i de forskellige typer af botilbud. Ganske vist har de fleste RS17-kommuner haft stigende enhedsudgifter i § 107-botilbud (10 kommuner af 17). Udviklingen i § 108-botilbud og botilbudslignende boformer har dog været meget forskellig fra kommune til kommune.

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, har ti RS17-kommuner (ud af 17) haft stigende enhedsudgifter til handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96, mens syv kommuner har haft faldende enhedsudgifter. De største fald har været på 25 og 28 % (i Vordingborg og Slagelse Kommuner), og de største stigninger har været på 43-49 % (i Kalundborg og Roskilde Kommuner) og 93 % (i Greve Kommune).

Endelig har otte (ud af 12) RS17-kommuner haft faldende enhedsudgifter pr. modtager af § 85-støtte i eget hjem og botilbudslignende boformer set under ét, mens to kommuner har haft stigende. De største fald er på 29 % (i Kalundborg Kommune) og 22 % (i Guldborgsund Kommune). Den største stigning er på 19 % (i Holbæk Kommune).

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede enhedsudgifter til botilbud fra 2014 til 2015 er illustreret på landkortet i Figur 4.3.

Figur 4.3 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer, 2014-2015 (udvikling i faste 2015-priser)

Tabel 4.3 viser enhedsudgiften i de tre typer af botilbud samlet set i 2014 og 2015, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 4.3 Enhedsudgifter til botilbud til voksne handicappede og sindslidende, kr. pr. modtager, 2014 og 2015 (2015-priser, uvægtet gennemsnit for RS17-kommunerne)

		2014	2015
Regionsgennemsnit	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	663.108	653.946
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	573.728	553.754
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	87	85
Greve	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	675.615	850.824
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	102	130
Guldborgsund	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	847.470	792.087
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	128	121
Holbæk	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	563.671	696.086
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	85	106
Kalundborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	906.282	694.647
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	137	106
Køge	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	584.573	654.493
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	100
Lejre	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	680.265	684.985
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	103	105
Lolland	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	814.429	737.685
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	123	113
Næstved	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	552.375	549.765
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	83	84
Odsherred	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	788.415	662.302
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	119	101
Ringsted	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	582.031	700.339
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	107
Roskilde	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	632.638	616.319
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	95	94
Slagelse	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	660.825	567.687
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	87
Solrød	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	547.285	506.733
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	83	77
Sorø	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	499.800	551.468
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	75	84
Stevns	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	699.166	585.213
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	105	89
Vordingborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	664.272	712.695
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	109

Tallene i Tabel 4.3 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede enhedsudgift til botilbud har udviklet sig fra 2014 til 2015 i forhold til de øvrige kommuner i Region Sjælland. Det ses, at der er forskel mellem kommunerne. I otte kommuner er enhedsudgiften således

steget mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune. I ni kommuner er enhedsudgiften steget mindre.

De tre kommuner, hvis enhedsudgifter til botilbud er steget mest i forhold til gennemsnittet, er Ringsted, Holbæk og Greve Kommuner, der ligger henholdsvis 19, 21 og 26 indekspoint højere i 2015 end i 2014. To kommuner (Holbæk og Ringsted Kommuner) er gået fra at have enhedsudgifter under regionsgennemsnittet i 2014 til at have enhedsudgifter over gennemsnittet i 2015. Eksempelvis er Holbæk Kommune gået fra indeks 85 i 2014 til indeks 106 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2014 havde 15 % lavere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 6 % højere enhedsudgifter i 2015.

Den kommune, hvis enhedsudgifter til botilbud er faldet mest i forhold til gennemsnittet, er Kalundborg Kommune, der ligger 30 indekspoint lavere i 2015 end i 2014. Kommunen er gået fra indeks 137 i 2014 til indeks 106 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2014 havde 37 % højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 6 % højere enhedsudgifter i 2015. Også Odsherred og Stevns Kommuner har haft faldende indeksværdier med 16-18 point. Odsherred Kommune er gået fra indeks 119 i 2014 til indeks 101 i 2015. Kommunen havde altså 19 % højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland i 2014, men 1 % højere enhedsudgifter i 2015. Stevns Kommune er gået fra indeks 105 til indeks 89 og er altså rykket under gennemsnittet i perioden.

Tabel 4.4 viser spændvidden i enhedsudgiften inden for RS17 i henholdsvis 2014 og 2015. Der er en tendens til, at forskellene mellem kommunerne er blevet en anelse mindre i perioden.

Tabel 4.4 Spændvidde inden for RS17 i indekseret enhedsudgift til botilbud og botilbudslignende boformer, 2014 og 2015

	2014	2015
Alle kommuner		
Højeste enhedsudgift (indeks)	137	130
Laveste enhedsudgift (indeks)	75	77
Spændvidde (indekspoint)	61	53
Eksklusive yderpunkter (maksimum og minimum)		
Højeste enhedsudgift (indeks)	128	121
Laveste enhedsudgift (indeks)	83	84
Spændvidde (indekspoint)	45	37
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, kr. pr. modtager, 2014-priser)	663.108	653.946
Antal kommuner	17	17

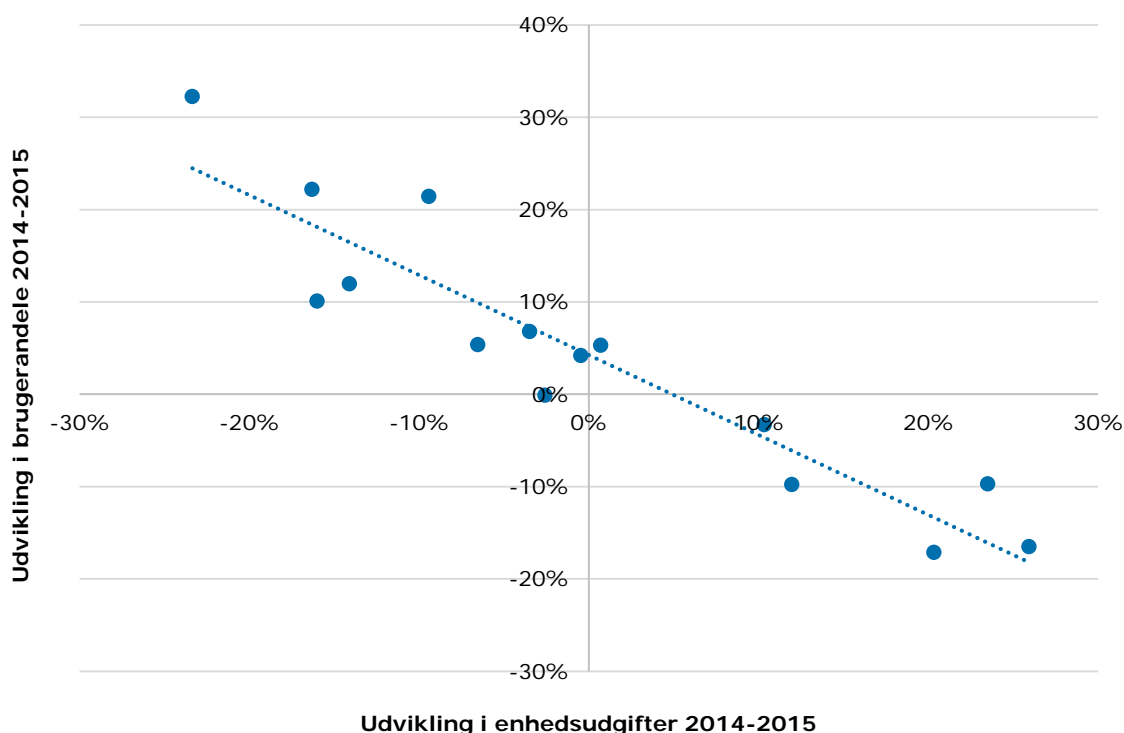
Note: Enhedsudgiften er opgjort som udgiften pr. botilbudsmodtager og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet i det enkelte år.

Således er det maksimale spænd mellem kommunerne 61 indekspoint i 2014, men 53 indekspoint i 2015, jf. Tabel 4.4. Den laveste værdi i 2014 er indeks 75, dvs. 25 % under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 137, dvs. 37 % over gennemsnittet i RS17. I 2015 er den laveste værdi indeks 77, dvs. 23 % under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 130, dvs. 30 % over gennemsnittet inden for de 17 sjællandske kommuner.

Også hvis man ser bort fra de ekstreme værdier, dvs. de to kommuner med henholdsvis den laveste og den højeste værdi i det enkelte år, er spændet mellem kommunerne en smule mindre i 2015 end i 2014.

Endelig har vi undersøgt, om der er en sammenhæng mellem udviklingen i kommunernes brugerandele og enhedsudgifter fra 2014 til 2015. Generelt er der en tendens til, at jo mere en kommunes brugerandel i botilbud er steget, jo mere er dens enhedsudgift faldet i perioden.²³ Sammenhængen er illustreret i Figur 4.4.

Figur 4.4 Sammenhæng mellem den procentvise udvikling i kommunernes brugerandele og enhedsudgifter 2014-2015, botilbud i alt

Note: Pearson's korrelationskoefficient er -0,931 mellem de to variable.

En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov blandt modtagerne – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstygde – falder, når andelen af borgere, der bor i botilbud i en kommune, stiger.

²³ Sammenhængen mellem kommunernes udvikling i henholdsvis samlet brugerandel i botilbud og samlet enhedsudgift i botilbud fra 2014 til 2015 har en korrelationskoefficient på -0,931.

Bilag 1 Tabelbilag

Bilagstabel 1.1 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2015 (vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	I alt
Region Sjælland	20	33	19	7	1	14	4	100
Region Hovedstaden	18	41	12	8	2	15	6	100
Region Syddanmark	17	33	21	7	2	14	7	100
Region Midtjylland	14	17	40	9	2	13	5	100
Region Nordjylland	18	10	45	9	2	12	4	100
Hele landet	17	29	25	8	2	14	6	100

Bilagstabel 1.2 Udvikling i fordelingen af kommunernes udgifter på ydelser til voksne handicappede og sindslidende fordelt på region, 2014-2015 (procentpoint, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede	
Procentpoint								
Region Sjælland	0	-1	0	1	0	0	-1	
Region Hovedstaden	0	-1	1	0	0	0	-1	
Region Syddanmark	0	-1	2	0	0	0	-1	
Region Midtjylland	-1	-1	3	0	0	-1	-1	
Region Nordjylland	0	-3	3	0	0	-1	0	
Hele landet	0	-1	2	0	0	0	-1	

Bilagstabel 1.3 Udvikling i fordelingen af RS17-kommunernes udgifter på ydelser til voksne handicappede og sindslidende, 2014-2015 (procentpoint, uvægtet gennemsnit for Region Sjælland)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede
Procentpoint							
Faxe	-1	-2	0	1	0	1	0
Greve	3	1	-2	2	0	0	-4
Guldborgsund	-1	1	-3	1	0	2	-1
Holbæk	3	-1	1	-1	0	-1	-1
Kalundborg	-4	4	-2	2	0	1	0
Køge	2	-1	1	0	0	0	-1
Lejre	-1	2	-1	1	0	1	-2
Lolland	5	-2	0	0	0	-2	-1
Næstved	2	-2	0	0	0	1	-1
Odsherred	-8	3	4	3	0	0	-1
Ringsted	-4	1	0	0	0	1	2
Roskilde	0	-1	-3	5	0	0	-1
Slagelse	0	0	2	0	0	0	-2
Solrød	-2	-5	0	5	0	0	3
Sorø	1	-13	14	0	0	-1	0
Stevns	4	-5	2	1	0	-2	0
Vordingborg	2	1	-3	0	0	-1	1

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00